

[ن. ک : مشترک ۵ : ۱۳۴ - موزه : ۳۹۰ - مقاله فوق ایسانی بعنوان «چهار چمن از چند بیان برهن لاهوری» از پرسور محمد رفیق ، در گناباغانه دانشگاه پنجاب لاهور ، ش 3-II/pe].
 ○ I - 75 : استعاری ، سده ۱۴۳۰ ، عنوان ها شنکرف ، باهرست مطالب ، ۱۹۲ ص ، ۱۵ ص.

● خلاصه المکاتیب = خلاصه الانشاء

از سجان سنگه دهر بتالوی . به خواهش مولانا امان الله در ۱۱۱۶ هـ نگاشته است . نام کتاب در دیباچه آمده است .

لایبوب ، با عنوانهای : در بیان تعریف علم نوشته ، تعریف قلم نوشته شد ، در تعریف سیاهی نوشته ، در تعریف خط ، در بیان آموزگاری مکاتیب ، در تعریف موسم گرما ، نوع دیگر ، در بیان هوای بعد از برسات ، تفصیل شکار ، در بیان بهار نوروزی نوشته شد . (آخرین عنوان) در بیان لایبوباری دنیا .

آغاز : مبدع جهان آفرین و مخترع آسمان و زمین به قدرت و حکمت ابداعی خویش اقسام مخلوقات و انواع موجودات را .

[ن. ک : موزه : ۳۰۰ - «خلاصه الانشاء» - مشترک ۵ : ۲۵۱ «خلاصه المکاتیب» در آنها تاریخ نگارش ۱۱۰۲ - ۱۱۰۵ هـ و خواهش فرزند نگارنده و تقسیم کتاب به اده «باب» نوشته است].
 ○ I - 16 : استعاری ، غیریت خان ، ۲۹ ربیع الثانی ۱۲۵۵ هـ ، عنوان ها شنکرف ، ۲۵۶ ص ، ۱۳ ص .

● خوان نعمت

از نعمت خان عالی ، نور الدین محمد شیرازی (م ۱۱۳۲/۱۱۷۱ م) در ۱۱۰۴ هـ (=شکر نعمت واجب واجب) نگاشته است ، (خاتمه) .

در داستانه و لطایف و نکات علمی و اشعار و منشآت است . لایبوب .

آغاز : عیار افزای نقد سخن اکسیری است که چون بر فلزات معدن نظر طرح شود زر خالص .

[همان : مشترک ۵ : ۲۵۶] .

○ O - 452/7679 : شکسته ، ذلام مدن ، ۱۱۸۸ هـ ، فی ۴ در کلیات او ، گ ۱۷ ص ۱۱

○ H - 86 : استعاری خوش ، سده ۱۱۲۰ هـ ، عنوانها شنکرف ، جدول ۳ راه شنکرف و

آبورد ، تنقده اول تنقش و مذهب ، ش ۴ در مجموعه گ ۹۵ - ۱۰۹ ، ۱۷ ص .

● خیالات خسروی

از یکدل . (زاده در ۱۰۶۶ هـ) . نام کتاب در نسخه ما بدینگونه آمده است ، در صفحه اول «کتاب رفات من تصنیف حضرت امیر خسرو دهلوی المعروف به خیالات خسروی» . و در ترقیمه نسخه رفات تصوف من تصنیف حضرت امیر خسرو دهلوی» و عنوان آغاز «خیالات خسروی» است.

آغاز : عنوان نامه خیالات از مثنوی صاحب کمالات صوری و معنوی امیر خسرو دهلوی بیار است و شده عشق بازی حقیق در شوبه مجازی . . . مزد نامه بنام آن خداوند .

[ن . ک : مشترک ۵ : ۱۳۱ در آنجا به نام این کتاب یاد شده است : خیالات امیر خسرو عنوان نامه خیالات ، انشای امیر خسرو - موزه : ۳۹۲ «خیالات امیر خسرو» - شیرازی ۳ : ۶۸۹ در آنجا دکتر بشیر حسین این کتاب را ترجمه مثنوی دولرانی و خضر خان دانسته است] .

○ 23 - 1 : استعلیق ، ۱۰ ذیتعد ۱۲۶۴ هـ ، عنوان ها شنگرف ، مجدول طلائی و شنگرف ه راه ، نصف آخر بی جدول ، گمنام هندی ، سوربانه زده ، ۱۰۲ ص ، ۱۷ ص .

● دبیری = انشای یعقوب کنبوه

از همد یعقوب کنبوه . در دیباچه آمده است : بنده ضعیف . . . همد یعقوب کنبوه . . . بعضی دوستان را در نوشتن و خواندن مکتوبات و خطوط و قواعد تحریر بر سبیل غیر الکلام . . . جمع کردم . . . و این را نام «دبیری» نهادم .

نامیوب . به عنوانهای : صدر نامه بادشاه ، صدر نامه خواجه ، صدر نامه مشایخ ، صدر نامه عابد ، صدر نامه درویش ، صدر نامه شیخ المشایخ ، صدر نامه آشنا بزرگ ، صدر نامه دانشمند ، صدر نامه والد ، صدر نامه برادر بزرگ ، صدر نامه والده ، صدر نامه عمه ، صدر نامه خاله ، صدر نامه خواهر ، صدر نامه عجوژه ، صدر نامه عورت ، صدر نامه شوهر ، صدر نامه تعزیت ، صدر نامه معتدل ، سوال نامه ، خط چهار شرط (و به این عنوان به انجام می رسد) سوال نامه .

آغاز : حمد سر خالقی را که ادوار گردون بی ستون بر سر عالمیان معلق داشته و شکران سر آفریدگار که به قدرت غالبه خویش ایو تراب آدم را از صدق . . .

[در منابع در دسترس نام این کتاب و نگارنده را نیانم]

○ 83 - 1 : نسخ ، مدته ۱۳۰۳ هـ ، عنوان ها شنگرف ، آب دیده ، ۶۶ ص ، ۱۷ ص .

● دستور الانشاء = انشای قایم

از عهد قایم این شلام حسین لکهنوی (م ۱۱۳۴۱/۵ - ۱۸۲۵ م) برای پسران ثواب قلم علی خان بهادر (م بزودی پس از ۱۱۹۱ هـ) نگاشته است .
در پنج «فصل» .

آغاز : سیاس بقیاس قدیمی را که قلم قدرت او رقوم هستی بر چیده عالم نگاشته .

[همان : مشترک ۵ : ۲۴۲ - موزه : ۳۹۳] .

○ I - 50 : شکسته ، سده ۱۲ - ۵۰ ، ص ۱۵ ، ص ۱۵

● دقائق الانشاء

از رنجهور داس . در بخش «بلاغت» خواهد آمد .

● رسایل اعجاز = اعجاز خسروی

از امیر خسرو دهلوی (۶۵۱ - ۱۲۵۲/۵۷۲۵ - ۱۳۲۵ م) در ۷۱۶ تا ۵۷۱۹ ، در پنج «رساله» و هر رساله در چند «خط» و هر خط در چند «حرف» نگاشته است .

آغاز : در مفردات و مرکبات ، ده خط ، (مشترک) .

[همان : مشترک ۵ : ۵] .

○ I - 33 : شکسته ، سده ۱۳ ، فقط خط دهم است . آغاز : خط دهم در شرایط نسبت
مشتمل بر دشت حرف ، حرف اول در نسبت مکتوب از اول تا آخر حرف دوم در نسبت القاب ،
ص ۱ - ۱۵ ، ص ۱۵

● رقایم کرایم

نامه های اورنگ زیب عالمگیر به امیر خان سندی (م ۱۱۳۱/۵ - ۱۷۱۹ م) را فرزند امیر
مذکور سید اشرف میر محمد الحسینی در ۱۹/۵ - ۱۱۳۱ م جمع کرده است . (دباجچه) .

آغاز : فحده و اصلی . . . سخن جان است و دیگر گفتگوی جانان ژ من بشنو .

[همان : مشترک ۵ : ۲۳۶ - موزه : ۳۹۵] .

○ I - 45 : استعاری ، سده ۱۳ ، عنوان و لسان شنگرف ، جدول بند ۷ راه شنگرف و

ص ۱۰۲ ، ص ۱۲ - ۱۳ ، ص ۱۳

● رقعات امانی

از امان الله حسینی متخلص به امانی ملقب به خان زمان بهادر خان زاد خان فیروز جنگ .
(م ۱۰۴۶/۸۱۰۳۶م) . به خواهش اینای روزگار نگاشته است .
مجموعه نامه های اوست ، نامیوب .

آغاز : حمد و الثم الخدای را که باقوت قوت لاطفہ می بها در عقد انشای کبریا .

[همان : مشترک ۵ : ۱۱۴ - موزه : ۳۹۶] .

○ 110 - 1 : تستعلیق شکسته آمیز ، کریم بخش ، و چند برگ بخامه الهی بخش ، ۲۱
ربیع الثانی ۱۲۱۷/۸۱۰۲۴ ص ۱۰۴ ص .

● رقعات بهاگ چند

از بهاگ چند . در ۱۱۳۴/۱۷۲۲م نگاشته است .
مجموعه رقعات است .

آغاز : (بی دیباچه) : صحبت و شادمانی همواره مقارن احوال خیریت اشتغال آن فروزان
چراغ دودمان امارت .

[ن . ک : موزه : ۳۹۷ - مشترک ۵ : ۳۰۲] .

○ 35 - 1 : تستعلیق شکسته آمیز ، مدہ ۱۳۳۳ ق ، ۹۶ ص ۱۰۴ ص . موریااله زده .

● رقعات بیدل

از میرزا عبدالقادر بیدل عظیم آبادی (م ۱۱۳۳/۸۱۷۲م) .
مجموعه نامه های اوست . نامیوب .

آغاز : عجز مراتب حمد و ثنای تسلیم بارگاه صدی .
[همان : مشترک ۵ : ۲۹۴ - موزه : ۳۹۷ و نیز بنگرید به پیشگفتار «کلیات میرزا عبدالقادر
بیدل» از سید عارف نوشاهی ، چاپ مرکز تحقیقات فارسی ایران و پاکستان] .

○ 53 - 1 : تستعلیق مایل به شکسته ، (نام کتاب محو شده است) ، ۱۰ بیت ۱۲۲۱
نصلی ، در مقام میراث (هند) ، عنوان و نشان شگرف . نقل از نسخه لاله بهولا لاله ، ۱۲ ص ۱۶ ص .

○ 80 - 1 : شکسته نستعلیق آمیز ، (نام کاتب محو شده است) ، بروز چهار شنبه ۱۶ محرم الحرام ۱۲۲۸/۱۹ ژانویه ۱۸۱۳ م ، عنوان ها شنکرف ، آب دیده و موریهانه زده ، آغاز افتاده : از آنجا در سایه اخلاق ... بهربان پناه معنی پناهان بی بضاعت است ، ۹۶ ص ، ۱۹ ص .

● رقعات جامی = انشای جامی

از نور الدین عبدالرحمان جامی ، (۸۱۷ - ۸۸۹۸/۱۴۱۴ - ۹۲ - ۱۴۹۱ م) .

آغاز : بعد از انشای صحایف ثنا و هجت لله الذی انزل علی عبده الکتاب و پس از ادای وظایف درود .

[ن . ک : « جامی » از علی اصغر حکمت ، ترجمه اردویی از سید عارف نوشاهی ، چاپ مرکز تحقیقات فارسی ایران و پاکستان - مشترک ۵ : ۱۸] .

○ 86 - 1 : نستعلیق ، نام کاتب محو شده است اما عبرت خان بنظر می رسد ، ۷ محرم الحرام ۲۴ جلوس محمد شاهی مطابق ۱۱۰۵ ه ، در دروازه سوم قلعه ایلور دارالسورور (۹) ، برای برغوردار پیر صاحب ، محشی ، ۲۹۲ ص ، ۱۱ ص .

○ 36 - 1 : نستعلیق ، سده ۵۱۳ ، عنوان ها شنکرف ، ۱۶۴ ، ۱۴ ص .

● رقعات خاتم الکمال

مکتوبات میر کمال الدین متخلص به کمال ، را پس از مرگش ، سابع ربیع الاول سنه الف مائة سبعین و ثلاثین (پتین) لجهوی وام ولد هرداس (دیباجه) ، در ۱۱۰۵ ه کرد آورده است . در نه « فصل » به نثر آمیخته به نظم .

آغاز : بعد حمد مؤبور و ثنای نا محصور و حضرت آفریننده بی چون که به یک کاف و نون ... مشحون بالای گوناگون دینای مملو به نعمای بو قلمون .

[ن . ک : مشترک ۵ : ۳۰۱] .

○ 52 - 1 : شکسته ، سده ۵۱۳ ، عنوان ها شنکرف ، انجام افتاده از فصل نهم ، باهر « رام لجهمن » مورخ ۱۸۶۰ میلادی یا بکرمی (۹) ، ۲۳۴ ص .

● رقعات زتلی = منشآت جعفر زتلی

● رقعات طغرا

از طغرا مشهدی . (م پیش از ۱۶۶۸/۱۱۰۷۸ م و بنا بر نوشته ، ژوئیه ۹ ؛ ۶۴۹ سال ۱۱۰۰/۹ - ۱۶۸۸ م) ن . ک : مشترک ۵ : ۱۰۱ . چند نسخه از کلیت اثر او در همین فهرست آمده است ن . ک : بخش اثر ادبی .

مجموعه رقصات اوست : نخستین به جانب کریم ، سپس به جانب شاهزاده شجاع ، در ضمن شان قاضی ، به میر نظام ، به جانب شاه ابوالحسن ، به عبدالرحیم ، به جانب آقا لطف الله ، به مهد امین دکاندار ، به مظفر علی وشیرهم .

آغاز : چو خامه گشت به تحریر درد من سر تیز

خطاب یافت نوشته کلام درد آمیز

[همان : مشترک ۵ : ۱۷۶] .

○ 116 - 1 : استعلیق ، سده ۱۲ هـ ، عنوان ها لا نویس ، مورثانه زده ، انجام افتاده ،

۱۲۰ ص ، ۱۰ س .

○ 14 - 1 : استعلیق خوش ، ۱۱۳۸ هـ ، عنوانها شنکرف مجبول زرد ، تنها یک رفته

است بنام قاضی نظاما ، آغاز : رفته که به قاضی نظاما نوشته ، محقق اشارات درست ادائی تقریر .

ش ۱۱ در رسائل طغرا ، ص ۱۰۰ - ۱۱۰ .

● رقصات عالی

از نعمت خان عالی (م ۱۱۲۲/۵۱۷۱۰م) .

آغاز : حکیم علی الاطلاق از دارالشفای رحمت و نسخه کامل الصناعت قدرت خالق

تکل داه دواء .

[ن . ک : مشترک ۵ : ۲۵۵ که در آنجا این کتاب به چهار نام آمده است : رساله طبی ،

الشیای طبی ، رقصات نعمت خان ، چو حکماء - موزه : ۴۰۱] .

○ 452/7679 - 0 : شکسته ، دلا رام بدن ، به فرمایش لاله هرداس ، ۳ ذی‌قعد

۱۱۸۰ هـ ، ش ۴ در کتابات اوگ ۱۸۹ - ۱۹۴ .

● رقصات قتیل

از میرزا فضل لاهوری (م ۱۲۳۳/۵۱۸۱۸م) .

آغاز (۱) : (دیباچه انامی شاگرد قتیل) اشرع بعد محمودنا الذی اعطانا . . . درد غرر

بعموم ولایت و امامت . آغاز (۲) : (از قتیل) : تجلی فرایند الفاظ روح پرور . (مشترک) .

[همان : مشترک ۵ : ۳۷۰] .

○ 98 - 1 : استعلیق ، (نام کتاب محو شده) ، ۱۶ ذیقعد ۱۲۵۱/۵۱۸۹۴/ب/۱۸۳۶ م ، عنوان ما لا نؤیس ، آغاز : رقعات قصاحت ایان مرزا قتیل صاحب ، رقعہ . . . امیر مہار دل ربانی زہرہ برج آشنائی سلمہ اللہ تعالیٰ ، ۱۸۴ ص ۱۳ ص .

○ 33 - 1 : شکستہ ، سدہ ۱۱۳ھ ، لفظ «رقعہ» شنکرف ، آغاز : . . . قطوف معانی و خطاف بہارستان نکتہ دانی . همراه رقعات خسرو ص ۵ - ۴۳ .

● رقعات لچھی رام جی صراف

از لچھی رام جی صراف . نام کتاب در صفحہ عنوان آمده است .

مجموعہ ۳۵۳ رقعہ اوست . ہر رقعہ بدون نام مکتوب الیہ شروع می شود . رقعہ ہا :
 ۱- صاحب والا مقام سلامت ، حفا کہ از ناداری و عیال شما ہرگاہ ، ۳- فیض گستر ریختہ قلم
 راحت رقم بر تندستی آگہی داد ، ۴- لالہ صاحب ذی شان رافت نشان سلامت ، ۵- کرم فرمای
 امیاء سلامت ، سگری چند کہ بر طبق صلاح ، ۶- برادر صاحب مہربان سلامت ، اگرچہ برخوردار
 گرامی ہمگی سہ بار اتفاق شدہ ، ۷- رای صاحب سراہا اشفاق و کرم سلامت . ۸- صاحب
 مہربان عاطفت نشان سلامت ، شرحی کہ در تحریک تصفیہ قریب ، ۹- مجمع حسنت زمان
 سلامت ، در این یک سال و چند ماہ رنجی گہ از درد مہاجرت آن سر آمد ، ۱۰- والا ہانگاہا ،
 ظاہرا بتی چند از نو خاستگان توتیب کردہ ، ۱۱- برادر صاحب کرم فرما سلامت ، ادای خارجی
 کہ بہ مقتضای ہوای روزگار و تأثیر صحبت ، ۱۲- چمن سال حدیقہ عاطفت سلامت از خندہ ماہ
 نسیم عاقبت مزاج گرامی ، ۱۳- (رقعہ آخر) عزیز ارشدک اللہ بہ شہود بر تو جمال شاہد قول
 مشہور ابن الجہور الظاہر عنوان الباطن ، شمارہ رقعہ ۳۵۳ نیز نوشتہ است . اما رقعہ ندارد
 از آن پیدا می شود کہ این نسخہ ناتمام است .

آغاز : (بی دیباچہ) ، اعتقاد مخلصان سلامت ، ایمای کہ متضمن قرارداد ہومیہ چہار آگہ
 از این جای . . . در یافتن وجہ معاش بی زبان قلم ریختہ بود .

○ 44 - 1 : استعلیق شکستہ آمیز ، سدہ ۱۱۳ - ۱۱۴ھ ، ۳۶۴ ص لاتمام ، ۱۱ ص .

● رقعات مخلص = انشای آنند رام

از آنند رام مخلص (۱۱۱۱ - ۱۱۶۴/۵۱۶۹ - ۱۲۵۱ م) . از مردم سودگرہ (بخش
 کوجرانوالہ پاکستان) بودہ است . در دیوان خانہ حویلی قدیم شاہجہان آباد نگاشتنہ است (دیباچہ) ،
 در ۱۱۶۹ھ ساخته است .

مجموعهٔ رقعات است ، نامیوب : بنام لواب وزیر الممالک اعتماد الدوله چین بهادر نصرت جنگ (۳ رقمه) ، به سراج الدین علی خان آرزو (۴ رقمه) ، به یکی از دوستان یک رنگ نوشته شد ، بنام میان فقیر الله متخلص به آرین لاهوری ، به میر شرف الدین علی متخلص به پیام ، بنام راجه خوشحال چند متضمن مقدمه شیشه ، به مقبول دلهای آلام لاله سیوک رام ، به شیر افکن خان بهادر متخلص نگارش .

آغاز : الهی بیچاره مخلص گنج میج زبان را چه پارا که در بیان تمهید حمدت که حروف از اعراب در آنجا غریبانه .

○ 101 - 1 : مستعلق مائل به شکسته ، دبیبی پرشاد ، به توجه و عنایت لاله گبولال ، ۴ ذیقعد ۱۲۴۵ مطابق ۳ جلوس عهد اکبر شاه بادشاه غازی (ثانی) ، کاتب این نسخه کم سواد است ، در دیباچه تاریخ نگارش ۲۱ ربیع الاول یک هزار و چهل نه نوشته است که درست نیست و نیز ۳۰ جلوس بانایج ۱۲۴۵ جور نیست . بر حاشیهٔ مقدمهٔ الاشاه و وجیز الاشاه گ ۷ - ۸۵ .

● رقعات منیر = انشای منیر

● رقعات ناشناخته

از گسی که پدر لاله روپ چند بود . (رقمهٔ سوم) .

مجموعهٔ رقعات است ، رقمهٔ سوم بهجانب برغوردار کا مگار اقبال مند لغت چکر ، چکر پیوند لاله روپ چند ، رقمهٔ چهارم بطرف والده صاحبه ، رقعات دیگر بطرف خان صاحب و لواب صاحب بی لام .

آغاز : (بی دیباچه) به جناب قبله کعبهٔ دو جهان بعد تقدیم مراتب گوارش مغروض می دارد .

○ 77 - 1 : مستعلق شکسته آیز ، سدهٔ ۱۶ ، انجام افتاده ، ۱۶ ص ، ۱۷ ص .

● رقعات ناشناخته

مجموعهٔ رقعات است . نامیوب .

ترتیب رقعات بدینگونه است : از طرف سوداگر مل ، از سجان سنگه ، از فتح چند ، بهجانب سورجن سنگه ، گرم سنگه ، به سورجن سنگه از طرف شیر سنگه (گ ۶) ، بهجانب گرم سنگه از بهوپ سنگه (۲ رقمه) و ازین رقمه معلوم می شود که گرم سنگه عموی بزرگ بهوپ سنگه بود بطرف راجه صاحب سنگه ، به لاله جسوات رای منجانب گندا سنگه ، (رقمهٔ آخر) بهجانب جواهر سنگه .

آغاز : بعرض فیض معروض بندگان عالی متعالی مهاراچه . . . ایاز مند سوداگر مل بعد
تهجد مراتب عجز و انکسار .

○ 114 - 1 : شکسته ، سده ۱۳ - ۵۱۴ ، عنوان ها لا نویس . همراه این نسخه در البیام
برگ الحاق است و در آن تاریخ ۱۸۹۹ ب نوشته شده است ، ۶۶ ص ، ۱۷ - ۱۹ من .

● رقعات نصیرای همدانی

از خواجه نصیر الدین نصیرای همدانی (م . ۳۰ - ۲۱/۸۱ - ۱۶۲۰ م) .

مجموعه رقعات اوست .

آغاز : مبدعی که سبعة معلقات هفت آسمان لولوه از بدایع انشاء و لطایف ابداع اوست .
[همان : مشترک ۵ : ۸۹ - موزه : ۴۰۶] .

○ 94 - 1 : نستعلیق ، سده ۱۳ ، ش ۵ در مجموعه گ ۷۵ - ۱۱۵ ، ۱۴ ص .

○ 61 - 1 : نستعلیق تحریر ، سده ۱۴ ، محشی ، ۱۲۸ ص .

● رقعات نور الله - انشای نور الله

● ریاض الانشاء

از عماد الدین محمود بن محمد ، گوان کهلانی ، (کشته ۸۶ یا ۵۸۸۷) ، نام نگارنده و نام
کتاب در دیباچه آمده است .

نابوب ، نامه های اوست .

آغاز : بامن توحد بدایع الابداع و الانشاء ، و انرد به اجراء قام الاختراع اعلی و فنی
عنه کیف شاء و بامن وضع .

[همان : مشترک ۵ - ۱۴] .

○ 19 - 1 : نستعلیق شکسته آمیز ، سده ۱۱ - ۵۱۲ ، ۲۹۶ ص ، ۲۰ - ۲۱ من .

● ریاض الوداد

از میرزا ابوز بخش متخلص به رسا اکبر آبادی ، (م ۱۷۰۸/۵۱۱۹۹) پروژگار اورنگزیب
(۱۰۶۸ - ۱۱۱۸ م) ، در پیرامون ۱۰۸۶ تا ۵۱۱۰۳ نگاشته است .

نامیوب . مجموعه نامه های اوست . که به جانب این کسان نوشته است : به خدمت شیخ مهد وارث ، نامدار خان ، بخشی الملکی نواب همت خان ، نواب سید لشکر خان ، مکرم خان ، خان عالی شان لطف الله خان ، نواب نوازش خان ، ایاسی که خان عالی شان سید منور خان از ناطقی صوبه مستقر الخلافت اکبر آباد معزول شده بود به امارت مراتب لطف الله خان نوشته شد ، نواب سینی خان ، نواب مهروان امانت خان ، ایضاً اما درین رتبه لفظ عربی نیست ، به خلاصه آب و گل میرزا عبدالقادر بدیل ، . . . بطریق صنایع حضرت امیر خسرو (رح) در حصر معانی در مراعات اعضای انسانی ، (و عنوان آخر) مناجات .

آغاز : سبحان الله این چه افضال و احسان (مشترک) .

[همان : مشترک ۵ : ۲۲۸] .

○ 76 - I : نستعلیق ، بخشی رام ، ۸۱۲۳۸ ، عنوان و اشان شنگرف ، مجدول دو رنگ و شنگرف ، آغاز (له برگ از آغاز اتاده) : دست داده عالم تصویراوند و این سرکشته قلمرو امکان رنگ ناله شعله نشان بهره از صورت ندارد ، ۹۶ ص ، ۱۸۱ ص .

● صحیفه شاهی

از حسین واعظ کاشفی بیهقی (م . ۸۹۱) در جمادی الآخر ۱۲۹۰/۱۰۱ م نگاشته است .

دستور نامه نگاری در جدول هایی در یک «عنوان» و سه «صحیفه» و یک «خاتمه» .

آغاز : ای بنامت صحیفه شاهی شده مشهور ماه تا ماهی (مشترک)

[همان : مشترک ۵ : ۲۴ - موزه : ۴۰۸] .

○ 120 - I : نستعلیق ، سده ۱۳ ، عنوان ها شنگرف ، مجدول شنگرف ، مورخانه زده ، انجام اتاده ، آغاز (یک برگ از دیباچه اتاده) : نماید و آیات لایق جهت ابراز در موارد ۳۰۶ ص ، ۱۷ ص .

● سفیر بلبل

از ناشناس . در دیباچه و ترقیمه عنوان کتاب و نام نگارنده نیامده است ، اما در صفحه ۱۰ آن چنین نوشته است . «لجز الاول سفیر بلبل» .

نامیوب . مجموعه رقصات و مکاتیب است به عنوانهای : به غلام محی الدین خان عشرت حافظ مهد احسن که احسن تخلص دارند ، مسوده عرضی مسیح الزمان حکیم نور الدین خان ، به لاهور

بانی دیو سنگه ، از جانب محمود خان سوداگر به احمد شاه خان ، برای حکمت فرائین پندت ، سواد مکتوبی که به میر قمر الدین حسین نوشته ، سواد مکتوبی که در جواب خط عهد عباس خان برادر عهد مقیم خان ، به شیخ سلام قادر ، رقمه در عطایا خریزه ، به عهد عباس خان در تعزیت ، به عالی خدمت لاله رفعت سنگه ، به لاله مهر چند ، در شکر رسیدن لال ، به دستی در رسیدن انبه ، به میر قمر الدین حسین ، به عهد خان در رامپور ، به عهد مقیم خان به موجب ارشاد حسن شاه صاحب ، مسوده مکتوبی که در باب استعفی اوگری عهد مقیم خان ، سواد مکتوبی که به قاضی مصطفی آباد .

آغاز : از دالشی های گزیده و کنش های پسندیده آدمی آن است که در معرفت آفریدگار تعالی شانه .

○ 201/7424 - ○ : نستعلیق خوش ، سده ۵۱۴ ، عنوان ها شکرگرف ، نسخه از میان ناددی دارد ، چون کاتب نوشته است ۳۹ برگ و فعلاً این نسخه ۲۷ برگ دارد . ۵۴ ص ، ۱۵ ص .

● عنبر نامه = عبرت نامه

از مائرا مشهدی . همان نگارنده رقعات طغرا که پیش ازین گذشت . ن . ک در همین بخش .
نامه هایی اوست که به مقیمای کاشانی نوشته است ، به اثر آمیخته به نظم .

آغاز : قلمی بهر مقیما شده عبرت نامه که شود روسیه آن دزد سخن چون خامه
... در حالتی که تیغ جان خراش قلم تراش شمردی .
[همان : مشترک ۵ : ۱۷۹ - موزه : ۴۳۲ «رقعات»] .

○ I - 41 : نستعلیق ، سده ۵۱۲ ، ش ۲۸ در رسایل او ، گ ۱۱۴ .

○ I - 46 : نستعلیق ، ۱۴ رمضان ۵۱۲۳ ، باعتماد قنبر جیون شاه چشتی جالندهری ،
ش ۸ در رسایل او گ ۶۳ - ۱۰۸ .

○ I - 48 : نستعلیق ، ۱۶ ربیع الاول ۵۱۲۴۸ ، عنوان و نشان شکرگرف ، ش ۱۳ در
رسایل او گ ۶۸ - ۱۲۴ .

○ I - 194 : نستعلیق ، سده ۵۱۳ ، عنوان ها نا نویس ، ش ۷ در مجموعه گ ۱۳۶ - ۱۴۳ .

● فواید المعانی = انشای خائزاد

از امان الله حسینی مخاطب به خائزاد خان فیروز جنگ مفرط به فرزندی مهابت خان بهادر
به سالار (دباجچه) همان نگارنده «رقعات امانی» که پیش ازین گذشت .

در چهار «فصل» ، ۱- در عرایض و مکاتبات ، ۲- رقعات ، ۳- در خواستی ، ۴- مفرقان
آغاز : سر نوشت خامه عبرین شماره که در جو بیار چشمه آب حیوان نشو و اما پانده
[ن . ک : مشترک ۵ : ۱۱۸ - رهو ۲ : ۸۷۷] .

○ 49 - 1 : استعلیق ، ۲۵ ربیع الثانی ، ۱۱۱۴ هـ ، ۱۳۸ م ، ۱۴ ص .

● قواعد انشاء

از ناشناس . در دو «قسم» .

قسم اول در تحریر خط مشتمل برش «باب» هر باب مشتمل بر سه «فصل» است : ۱- در
القاب ، ۲- در آداب ، ۳- در رسید خط ، ۴- در اسب واری خطوط فرستادن ، ۵- در خاله
قسم دوم در تحریر مشتمل بر چهار «فصل» : ۱- قوانین مبارک باد به درجه اعلی ، ۲- رباب
فرامین ، ۳- در مبارک باد تهنیت ولادت پسر ، ۴- در تهنیت ولادت . . .

آغاز : بعد تحمید حمد صلح بی ربو و رنگ که قلم منشی تقدیر سرنگون به تحریر نبرد
اوست .

○ 78 - 1 : لیم شکسته ، به دو خامه ، سده ۵۱۳ هـ ، عنوان ها شکرگرف ، ۵۸ ص ، ۱۱۰ م

● کلمات طیبات

نامه های عالمگیر پادشاه است . عنایت الله خان در ۱۹/۵/۱۱۳۱ - ۱۷۱۸ م آن را گرد
آوری کرده است . در دیباچه میسراید :

سال تاریخ جمع این توفیعات لوح کلمات طیبات قدسی است

آغاز : الهی از قلم شکسته و زبان خسته چه آید که سها و ستایش جناب کبریا را .

[همان : مشترک ۵ : ۲۳۵ - موزه : ۴۱۰] .

○ 92 - H : استعلیق خوش ، زیبا ، سده ۱۲ - ۵۱۳ هـ ، عنوان ها شکرگرف ، مجدول طلا
و سیاه ، گمنده بندی ، صفحه اول و دوم مناش طلالی و موش دندان ، ۲۰۸ ص ، ۱۱ م .

● کلمات طیبات

نامه های اورنگ زب عالمگیر پادشاه ، گرد آورده شد صلاح جعفری (دیباچه) .

آغاز : تسوید مدارج کلام و لشنید معارج مرام تحمید خالق ذوالجلال والا کرام است

[همان : مشترک ۵ : ۴۴] اینجا لام دیگر آن «کلام الملوك ملوک الکلام» نیز آمده است.
موزه : [۴۱۱] .

○ 95 - 1 : شکسته ، سده ۸۱۳ ، بسیار کرم خورده ، ۸۰ ص ، ۱۱ ص .

● کلید انشاء

از رام چند منشی این لکمیداس ساکن اکبر آباد ، در ۸۱۰۶۶ ، بروزگار شاهجهان پادشاه نگاشته است . (دبیاچه)

پس از تهنیت ابواب ، درباره نام کتاب می نویسند : بعد از انجام به حسب صلاح لعل بند گلزار دانش و چمن آرای بوستان بینش . . . سید لطف الله شاه «کلید انشاء» نام نهاده شد .

در هفت «باب» : ۱- آن که انبای جنس باهم جنس نویسند . ۲- آنکه سلاطین به سلاطین نویسند ، ۳- سر رشته فرمان خدمتی امرايان امراء به آن نویسند ، ۴- سر رشته فرمان خدمتی و مدد معاش و جاگیر دار از درگاه متعالی انسلاک یابند ، ۵- پروانه جات خدمتی که امرايان عالی مقدار بوقت تفویض خدمت به عامل خود بدهند ، ۶- رابطه پروانه جات که از دیوان اعلی که در باب . . . می باشد ، ۷- دستگاه بعضی رقیمه دیگر به طرز متفرقات بجز عبارت نگاشته اند .

آغاز : بر رای تهنان مزوج انتعم و داهیا (؟) خازن اعظم متوازی نخواهد که بود که سائش و تحسین ریوییت و صمدیت را که .

○ 92 - 1 : استعلیق ، برای پاس خاطر حسومل خلف . . . رام برهمین ساکن موضع کهرانه ، که بسیار غلط نویس بوده ، ۱۵ محرم الحرام ۱۰۲۲/۱۸۶۱ ب ، عنوان ها شنگرف ، جدولیند دو راه شنگرف ، ۱۳۰ ص ، ۱۱ ص .

● گلشن عنایت

نامه های عنایت الله کنیوه لاهوری (۱۰۱۷ - ۱۰۸۲) ، را شاگردش آن عهد صالح در ۱۰۷۲/۱۶۶۱ م گرد آورده است . و بنام اورنگ زیب (۱۰۶۸ - ۱۱۱۸) ساخته و «گلشن عنایت» نامیده است (دبیاچه) .

آغاز : به توفیقش سخن کردم چو آغاز زبانه شد به حمدش نکته پرداز

. . . حمدی که میزان ذهن محققان دلائق نطق .

[همان : مشترک ۵ : ۱۴۴] .

○ 55 - 1 : استعلیق شکسته آموز ، بروز چهار شنبه ۲ ربیع الاول ۱۲۵۴ هـ ، مطاب
۱۸۹۵ م ، جدولیند دو راه شنگرف ، کمند بندی ، انجام افتاده ، ۶۲ ص ، ۲۳ م .

○ 56 - 1 : نستعلیق ، سده ۱۳ هـ ، کرم خورده ، ۱۰۰ ص ، ۲۱ م .

● مرآت القوانین = منشآت منشی

● مرصع کار

از شیخ قاسم علی بن طالع مند کلا نوری ، در ۱۲۳۴ هـ (= کل گزار سخنوری) / ۱۸۱۸ م
نگاشته است . (مشترک)

در دو «باب» .

آغاز : انشای رنگارنگ و اسلای هوش و فرهنگ نثار توحید ذات خالق الارض والسماوات

[ن . ک : موزه : ۴۱۲ در آنجا تاریخ نگارش ۱۹۰۰ م (۱۲۶۰/۱۸۴۴ م) آمده است .
مشترک ۵ : ۴۰۱] .

○ 89 - 1 : استعلیق ، بروز پنجشنبه ۲۱ ذیقعده ۱۲۵۹/۱۸۵۹ م ، ۸۴ ص ، ۱۷ م .
کرم خورده .

○ 70 - 1 : نستعلیق مائل به شکسته ، عظیم الله برای پاس خاطر لاله گنگا ، ۹ شعبان
۱۹۱۱ م ، عنوان ها شنگرف . آغاز افتاده : برسر نهاده به تسخیر ممالک سبع سماوات طبقاً برداشته
ش ۱ در مجموعه ۴۲ ص ، ۱۵ م .

○ 352/7571 - 0 : نستعلیق ، (لین بخش) ، سده ۱۳ هـ ، عنوان ها شنگرف ، مجدول نو
راه شنگرف ، در دفتر کتابخانه نام کتاب نادرست «گزار سخنوری» ثبت شده است ، ش ۳ در
مجموعه گه ۱۶ - ۴۸ .

○ 84 - 1 : نستعلیق ، سده ۱۳ هـ ، عنوان ها نا لویس ، جدولیند ۳ راه شنگرف و سپاه ،
۱۲۰ ص ، ۱۱ م .

● مفتاح المطالب

از احمد بن عبدالقادر الجمال ، متوطن لاهور چندین معموله تصیبه پرسرور (پسرور) بخش
میرالکوث پاکستان) ، بروز کار شاهجهان پادشاه (۱۰۳۸ - ۱۰۶۷ هـ) نگاشته است . (دبیاچه) .

در «مقدمه» و چهار «باب» و «خاتمه». مقدمه در بعضی ضروریاتی که بعد از اتمام کتابت این و اقامت آن لازم است. باب: ۱- در مکاتبات که سلامین به سلامین می نویسند و مراسلات که ابتداء روزگار به یک دیگر می نگارند، ۲- فرامین که بندگان خسرو کشور بخش گردون... الوالمظفر شهاب الدین شاهجهان پادشاه غازی... که به امرای نامدار و فضیلتی گوهر نثار و به عمال کار گذار مرسل فرمود، ۳- در عرایض، ۴- در خطوط شرعی و قبالة و محضر نامه، خاتمه در بیاض و اختتام و خطبه.

آغاز: سهاس بی قیاس مر میدعی را سزا وار ست که لغوش لغوس ذی حیات را از نهان خانه بطون به نگارستان ظهور موجودات آورده.

○ 28 - 1: استعلیق، سده ۱۳، عنوان و نشان شنکرف، جدولند دو راه شنکرف، موریانه زده، ۳۳ ص، ۱۳ ص.

● مفید الانشاء

از پنط لچومی رام دهلوی (م ۱۲۳۰/۱۸۱۰م) در ۱۲۴۴ (= زهی زیبا ریاض معانی) ۱۸۰۹ نگاشته است. نام نگارنده لچومی رام نیز آمده است (ن: ک: زهر).

در چهار «فصل» و یک «خاتمه».

آغاز: مفاد انشای دلگشا به فیض افاده حمد منشی مستفیدان معنی شناس.

[همان: مشترک ۵: ۳۷۷ - موزه: ۴۱۴، در موزه نوشته است که این کتاب را یکی از شاگردان او گرد آورده است].

○ 101 - 1: استعلیق، دبی پرشاد، ۲۵ رمضان ۱۲۴۶/مارس ۱۸۳۰، عنوان ها شنکرف، بر حاشیه آن از ص ۱ - ۳ یک «رقعه از ادات خان» تحریر شده است. درین نسخه نام نگارنده لچومی رام آمده است، ۱۲۶ ص، ۱۱ ص.

○ 65 - 1: استعلیق، سده ۱۳ - ۱۴، عنوان ها شنکرف، جدول ۴ راه شنکرف و لاجورد، آغاز و انجام افتاده. آغاز: دولت بی زوال علم و ادب توجه نمی گردد، ۲۴ ص، ۱۷ ص.

○ 59 - 1: استعلیق، سده ۱۳ - ۱۴، پس از انجام یک صفحه در مدح ثواب امد بخش خان و سپس سه صفحه منظوم به عنوان «قرات متفرقه» است. ۹۴ ص، ۱۷ ص.

● مفید نامه

از شاه محمد زاهدی بن مسیح الزمان هائوسی، زنده در ۱۲۱۶/۱۸۰۱م.

در پنج «باب» .

آغاز : بعد از حمد خالق عالم و درود سرور نبی آدم (ص) . میگوید بنده شاه مهد زاهدی . . . برای فائده، عوام بارقام آورده «مفید نامه» موسوم ساخته .

[همان : مشترک ۵ : ۳۷۳] .

○ T - 83/8252 : استعلیق ، کریم بخش ساکن بتاله (هند) ، سده ۱۴ ، ۱۳۹ گ ، (پرفسور مهد اقبال مجددی) .

● مکتوبات امام ربانی

در بخش «عرفان» گذشت .

● مکاتبات علامی = انشای ابو الفضل

از ابو الفضل متخلص به علامی (۹۵۸ - ۸۱۰/۱۱ - ۱۵۵۰/۱۱ - ۳ - ۱۶۹۰ م) فرزند شیخ مبارک ناگوری . گرد آوری از عبدالصمد بن الفضل مهد . در ۸۱۰/۱۱ - ۱۶۹۰ م در سه دفتر است .

آغاز (دفتر ۱) : گوناگون نیایش مر داوری را سزد که وجود بشر را .

آغاز (دفتر ۲) : عرضداشت کمترین بنده ها ابوالفضل بتوجه شاهنشاهی عنایت ایزدی شامل حال .

آغاز (دفتر ۳) : یا فاتح ابواب علوم و حکم .

[همان : مشترک ۵ : ۴۷ - موزه : ۴۱۵] .

○ I - 57 : استعلیق ، کرم خان ولد اعظم خان ، ۷ رمضان المعظم ۸۱۲۵۴ ، دفتر اول و دوم ، ۱۵۷ ص ، ۱۳ ص .

○ I - 42 : استعلیق ، سده ۸۱۳ ، عنوان ها شکرگرف ، مجذول ۳ راه شکرگرف و لاجورد ، سه دفتر ، انجام افتاده از دفتر سوم ، ۳۴۸ ص ، ۱۴ ص .

○ F - 11/8305 : شکسته استعلیق خوش ، سده ۸۱۴ ، قسمتی از مکاتبات علامی است . در آغاز عنوان آن «دستور العمل به متصدهان مهائک محروسه استخراج من علامی» نوشته است . آغاز : این منشور الادب الهی و دستود العمل آگاهی از منبع عاطفت و معدن رات . ش ۱۱ در مجموعه گ ۷۱ - ۷۶ ، ۱۱ ص .

● مکاتبات علامی ، شرح

متن همان . شرح از شاه محمد بن شیخ کرم الدین فردوسی بتالوی به فرمایش پسر خود میر احمد و بعضی دوستان در ۱۳۲۸۷/۱۸۷۰ م نگاشته است . تاریخ نگارش در دیپاچه آمده است : تاریخ تمام او سر وشم از غیب . دو این شرح ملاطقات علامی « گفت مقدمه در مقابح سلاطین اهل اسلام که ممالک . . . هندوستان را تحت تصرف آورده اند . شرح دفتر اول و دوم است .

آغاز : الله اکبر و لله الحمد ، انشای تنای للاحصای مر ذات کبریای را سزد که صحایف شریف کائنات را بقلم قدرت کامله خود .
○ I - 26 : استعلیق شکسته آمیز ، سده ۱۳ - ۵۱۴ ، عنوان و نشان شنکرف ، مورثانه زده و آب دیده ۴۱۶ ص ، ۲۳ ص .

● مکاتبات علامی ، شرح

متن همان . شرح از ناشناس .

شرح دفتر اول است به صورت فرهنگ ، بی دیپاچه ، ن . ک : آغاز .

آغاز : گوناگون ، رنگ برنگ و جنس بجنس و الواع کگون به کاف فارسی صفت و رنگ و نوع ، ناپیش ، یکسر ستایش و آفرین کردن .
○ I - 27 : استعلیق ، سده ۱۳ ، بر الفاظ متن بعضی جا بخط شنکرف و بعضی جا خط مشک کشیده است ، ۱۷۰ ص ، ۲۷ ص .

● مکاتبات علامی ، شرح

متن همان ، شرح از ناشناس .

شرح چند رقعات اوست ، بی دیپاچه .

آغاز : ای خاطر من چگونه اجازت می دهد که قصه محبت خود را در بیان ملاقات ظاهری که حسن معنوی .

○ I - 118 : استعلیق مایل به شکسته ، مجد کرم در گزاف پور ، بجهت برخورد دار عبدالغنی ، بر حاشیه نگارنامه منشی ک . ۳ - ۷۲ .

● مکتوبات محمد الجرجانی الجهری

کرد آورنده ابی النصر نصیر الامامی . در دیباچه می گوید : روشناس کشور دل و گمنامی ابی النصر نصیر الامامی روزی چند سامان نکر دور و اندیشه باریک نداشت از علم نظری چشم بست و از وسوسه فلسفه اولی و فارغ نشست است از انجمن فال به نهان خانه حال رفت . . . و اصحاب شوق گرفت به سر دقت مکاتیب قطب السالکین و قدوة الموحدين مجد الجرجانی الجهری افتاد .

لامیوب ، عنوان ها نا نویس . مجموعه نامه ها است .

آغاز : نام خدا سربر خامه واسطی نژاد من حدی آغاز کرده بحمل سلامی معنی به نهان خانه این قرانه جلوه گر شد .

○ 94 - 1 : استعاری - سده ۵۱۳ ، ش ۷ در مجموعه گ ۱۱۵ - ۱۳۶ ، ۱۴ ، ص .

● مکتوبات منیری

در بخش «مرغان» گذشت .

● منشآت اعظم

از مجد اعظم گهرتلی ، از قاضیان سده دهم هجری ، از سرپدان مجد غوث گوالباری (م . ۸۹۷) (۱۰۶۲ م) .

در یک «مقدمه» و پنج «باب» و یک «خاتمه» نگاشته است .

آغاز : اعظم ترین صفت ، و ثنای حمد خالق است .

[همان : مشترک ۰ : ۴۰ - موزه : ۴۱۸] .

○ 74 - 1 : استعاری ، . . . علی حسنی ولد سمندر شاه عرف مجدی ساکن چویندا (؟) عمده هرگنه پرسرو (پرسور) پاس خاطر رحیم بخش خواجه ، بروز چهار شنبه ۷ ذیحجه ۸۱۳۳۴ ، عنوان ها شنکرف ، مجدول ۳ راه شنکرف و سیاه ، گرم خورد ، ۳۵۲ ، ص ۱۵ ، ص .

○ 72 - 1 : استعاری ، سده ۵۱۳ ، انجام افتاده ، ۱۰۴ ، ص ۱۵ ، ص .

○ 73 - 1 : استعاری شکسته آمیز ، سده ۱۳ - ۵۱۴ ، عنوان ها شنکرف ، انجام افتاده از خاتمه ، ۹۸ ، ص ۱۵ ، ص .

● منشآت جعفر زتلی = رتعات زتلی

از «بر جعفر زتلی (م ۱۱۲۰/۵۱۱۳ م) . که یاد او در «کلیات جعفر زتلی» در بخش منظومه ها خواهد آمد .

مجموعه رتعات اوست .

آغاز : از منظومات حضرت جعفر زتلی که در عصر پادشاه اورنگ زیب عالمگیر بود . چون التماس فقیر حقیر جعفر زتلی تکهتو زمانه ، چکنا چور فقط حال زبون طالع .

[ن . ک : مشترک ۵ : ۲۷۸ در آنجا چند نسخه از منشآت او نشان داده اوست . که آغاز این نسخه از آن ها جداست] .

○ O - 174/7398 : استعلیق ، ۱۲ ربیع الاول (۲) سده ۸۱۳ ، سرلوح ساده ، عنوانها شتکرف ، جدول ، کمتد بندی ، در کلیات او گ ۱ - ۱۰۳ ، ۱۰۴ من .

● منشآت جلالا

از جلال الدین محمد طباطبائی . که «اوقیعات کسری» را در ۱۶۰۲/۸۱۰۶ م نگاشته است . نام کتاب در آغاز بدینگونه آمده است : منشآت بندگن مخدومی مرزا جلالا .

آغاز : یگانه ابزد سخن آفرین و بر آرنده چرخ برین را یکدم زبان آفرین خوانی برم و به چه رو راه سیاس رانی . . . و پرده دار اسرار جلال و جمال المحمد ملقب به جلال .

[ن . ک : مشترک ۵ : ۱۴۱] .

○ I - 81/8137 : استعلیق ، سده ۸۱۳ ، عنوان ها شتکرف ، در بیاض گ ۲۲ - ۲۸ .

● منشآت الصبیان

از خای خان کسار (دبیاچه و ترجمه نسخه شماره 88 - 1) ، در دبیاچه از دو کار دیگر خود نام برده است : «عجب الالشاء» و «ریاض الخمر (۹)» و میگوید که پس از آن دو ، این کتاب «منشآت الصبیان» را نگاشته است .

لامبوب ، با سربندهای : به پدر نویسد و به پسر نویسد ، به خاله (خواهر مادر) نویسد ، به بهاوجه (زن برادر) صاحبه ، به استاد نویسد ، به مرشد ، به دوست ، تمسک فارغ خطی ، تمسک زر ، تمسک مال ضامنی ، تمسک ضامن حاضر ، تمسک قرض .

آغاز : منت بمنت بی منت را که همیشه همیشه یک رو است ، همه سو است ، هر که به همه رو است از وی یک رو است .

- I - 88 : نستعلیق ، طالع مند خان ، به پاس خاطر کرم خان و اعظم خان ، ۴ رجب المرجب ۱۲۳۳ هـ ، بهار کرم خورده ، ۷۶ ص ، ۱۱ - ۱۳ ص .
- I - 110 : نستعلیق ، سده ۱۳ هـ ، عنوان ها نا نویس ، انجام افتاده ، همراه رقمان امان الله حسینی ، ۱۵ ص ، ۱۵ ص .

● منشآت طاهر وحید = انشای طاهر وحید

● منشآت مادهو رام = انشای مادهو رام

● منشآت منشی = مرآت القوائین

- از منشی گنیش داس بدهره (زاده ۱۲۶۵/۱۸۴۹ م) فالولکوی کجرات (پاکستان) ، برای وقت چند نگاشته است (دیباچه) .
در چهار «فصل» و «خاتمه» .

آغاز : حمد و سپاس مر حضرت نادر بی چون را که گویا گون خلقت از پرده نبستی به منصفه عستی آورده .

[همان : مشترک ۵ : ۴۱۴ در آنجا نام آن ، جمع القوائین نیز یاد شده است - سوزه : ۴۲۰]

- I - 104 : نستعلیق ، اول ماه بوه ۱۸۸۴ ، عنوان ها شنکرف ، در خاتمه نام کتاب «مرآت القوائین» آمده است . آغاز افتاده : بیت ، کام است که علم بر آن لازم ، ۹۴ ص ، ۱۵ ص .
- I - 3 : نستعلیق ، سده ۱۶ هـ ، عنوان و نشان شنکرف ، ۹۹ ص ، ۱۹ ص .

● نامه های راجه دینا ناتھ

- از راجه دینا ناتھ . در ۱۸۴۹ تا ۱۸۵۳ م نگاشته است .
نامه های ست که خود راجه انشاء کرده است . درباره پروانه خود در دادگاه ، با تاریخ های ۱۸۴۹ ، ۱۸۵۰ ، ۱۸۵۱ ، ۱۸۵۲ ، ۱۸۵۳ م (۱۲۶۶ تا ۱۲۶۹ هـ) . شمار نامه ها در سال ۱۸۴۹-۵۰ ، ۱۸۵۱-۵۲ ، ۱۸۵۲-۵۳ ، ۱۸۵۳-۵۴ م است .

آغاز : (نهرست) کتاب بقول مراسلات و غیره که در مقدمه خود علاوه کار سرکاری مرین خدمت صاحبان عالیشان و رؤسای ذوی اقتدار .

- I - 107 : شکسته ، به خامه نگارنده ، ۱۸۴۹ تا ۱۸۵۳ م ، ۷۶۲ ص .

● نگار نامه منشی

از لعل چند متخلص به منشی معروف به ملکزاده ملتانی (زاده ۱۰۴۵ هـ) شاکرذ جمال‌الدین ملتانی بوده است ، در ۱۰۹۰ یا ۱۰۹۵ . نگاشته است .

در یکا «مقدمه» و دو «دقت» .
 آغاز : منشی حکمت کامله ایزدی ، چون به ارادت ازلی به انشای صحیفه شریفه کاینات پرداخت .

[همان : مشترک ۰ - ۲۱۹ - موزه : ۴۲۲] .

○ 25 - 1 : استعلاقی ، سده ۵۱۲ ، عنوان ها شنکرف ، جدولیند ۵ راه زرد و شنکرف ، کند بندی دو راه ، ۵۰۲ ص ، ۱۵ ص .

○ 107 - 1 : استعلاقی ، سده ۵۱۳ ، عنوان ها شنکرف ، جدولیند ۳ راه شنکرف و لاجورد ، کند بندی ، صفحه اول و دوم بذهب و منقش ، موربانه زده ، انجام افتاده ، هر دو دفتر ، ۴۴ ص ، ۱۸ ص .

○ 87 - 1 : استعلاقی ، سده ۵۱۳ ، عنوان ها شنکرف ، جدولیند دو راه شنکرف ، آغاز (از دیباچه افتاده) : و ارشاد بیاراستند و گروهی بازادت گاه تعلق اشتغال ورزیده ، ۵۱۳ ص ، ۱۵ ص .

○ 118 - 1 : استعلاقی مایل به شکسته ، مجد گرم دو کورتار پوره ، بجهت برخوردار عبدالغنی ، سده ۵۱۴ ، عنوان و نشان شنکرف ، ۲۱۴ ص .

● نیاز نامه

از مجان رای متوطن قصبه پهنده (هند بخوامش جوالا سهای ، بروزگار شجاع الدوله ، میان ۱۱۶۷ - ۱۱۸۸ نگاشته است .

در سه «قسم» ۱- عرایض ، ۲- رقایم ، ۳- نثر های متفرق .

آغاز : حمد بیحد به حضرت منشاء معنی که منشی فطرت را در انشای ستایش سر بگریبان جیت است .

[همان : مشترک ۰ - ۳۲۹ - موزه : ۴۲۳] .

○ 11 - 1 : استعلاقی ، ولایت علی ولد سید امام علی متوطن قصبه کیتول سرکار سرهند ، برای خاطر لاله گوردت سنگه سا گنن قصبه گنج پوره ، ۲۵ ربیع الاول ۱۲۴۷ عنوان ها شنکرف ، ۲۵۸ ص ، ۱۸ ص .

● و جیز الانشاء

از بنده لجهمی رام دهلوی . همان نگارنده « سفید الاشاهه » که پیش ازین گذشت . نام نگارنده درین نسخه در دیباچه و خاتمه لجهی رام آمده است .

مجموعهٔ رقعات اوست ، که برای فرزند خود بهروانی داس عرف پستی رام گرد آورده است . و پس از مرگ وی (۱۲۳۰) شاکردش ، گرد آوری آن را در ۱۲۳۳ هجری به انجام رسانده است (مشترک) .

آغاز : دست یابی بکه تازان معرکه سخن دانی و تیغ بلزان عرصهٔ نکتہ رانی ، بر حصار بند دشوار کشای ترقیب الفاظ و معانی .

[همان : مشترک ۵ : ۳۷۹] .

○ I - 101 : استعلیق شکسته آمیز ، دبلی پرشاد ، یکم فوریه ۱۸۳۳ م ، همراه « سفید الاشاهه » ، ص ۱۰۱ ، ۱۰۰ من .

عروض و قافیه

● اشربهٔ محمدیه = چهار شربت

● جامع الصنائع والاوزان

از ناشناس. در دفتر کتابخانه نام نگارنده ابوالبرکات منیر لاهوری نوشته شده است. اما در پاکستان بین فارسی ادب ۲ : ۶۰ در آثار منیر لاهوری این کتاب یاد شده است. بنام همايون فتح خان نگاشته است (منزوی ۳ : ۲۱۳۲). نام نگارنده در نسخه دیده نشده، نام کتاب در دیباچه آمده است.

در چهار «قسم» و هر قسم در دو «باب».

۱- اصول و فروع در قواعد نظم ، ۲- محاسن اشعار ، ۳- معایب اشعار ، ۴- طور های نظم و شرح کلمات مشکل از پارسی و پهلوی و غیر آن .

آغاز : حمدی که اوهام فضلاء کامل و بلغاه شامل در حصر احصاء آن سرایمه اند و مدعی که افهام فصیحی محقق و شعرای مدتی از ادراک و استقصای آن عاجز گردد .

○ B - 51/8477 : مستعلیق خوش غنی ، عنوان ها بخط نسخ شنگرف ، سدهٔ ۱۱۳ ، ص ۴۴ ، ص ۱۵ ، مورياته زده .

● چهار شربت = اشربهٔ محمدیه

از میرزا قنول لاهوری دهلوی (م ۱۲۴۰) بنام سید محمد فرزند میر اسان علی در ۱۲۱۷ نگاشته است .

در عروض و قافیه ، در چهار «شربت» و هر شربت در چند «چالانغ» و هر چالانغ در چند «باب» ، چالانغ اول از شربت اول در عروض .

آغاز : نغوت فروشی زبان فصیح بیانان بلیغ کلام با برگ شاداب در موسم اردی بهشت .

[هدان : منزوی ۳ : ۲۱۵۸] .

○ B - 16/8440 : مستعلیق خوش ، سدهٔ ۱۱۳ ، عنوان و نشان شنگرف ، ۹۶ ص ، ۱۷ ص .

● رساله الوافیة فی علم القافیة = مختصر وافی در علم قوافی

● عروض = عروض سیفی = میزان الاشعار

از سیفی عروضی بخارایی (م ۸۹۰.۴ / ۱۵۰.۳) در ۹۱/۸۸۹۶ - ۱۴۹۰ م نگاشته است.

آغاز: الحمد لله الذی جعل علم العروض میزان الاشعار. . . اما بعد بدانکه باعث برین تألیف آن بود.

(همان: منزوی ۳: ۲۱۶۲ - بوزه: ۴۶۰).

○ B - 22/8446: استعلیق، سده ۵۱۲، عنوان و نشان شنکرف، همراه رساله نافیة،

۶۱ ص، ۱۶ ص.

○ B - 23/8447: استعلیق، سده ۵۱۳، عنوان و نشان شنکرف، مجیدول زرد، کناره

برگ ها آب دیده، انجام افتاده، ۶۱ ص، ۱۹ ص.

● عروض، رساله (منظوم)

از عطاء الله محمود انجینی (ترجمه). متخلص به عطایی:

اصول بحر از عطایی تمام شنیدی تکو ضبط کن والسلام (مقطع)

شاید همان عطاء الله بن محمود مشهدی (م ۹۲۹) نگارنده «رساله قافیة» ن. کج در

همین بخش. نام سراینده و نام رساله در ترجمه آمده است.

در بحر شعری، جمعاً ۲۷ شعر.

آغاز: طویل است بحری که در وی چهار فعلون مقابین آید بکار

○ B - 22/8446: استعلیق، سده ۵۱۲، عنوان و نشان شنکرف، در صفحه آخرین

عروض سیفی، ۱۵ ص.

● عروض سیفی = عروض

● قافیة = مختصر وافی در علم قوافی

● قافیه، رساله در... = منتخب مقطع تکمیل الصناعات

از عطاء الله بن محمود الحسینی . در غره رمضان ۵۹۰۲ هجری لکاشته است . (دیباچه)

[ن . ک : منزوی ۳ : ۲۱۶۸ و موزه : ۴۶۲ ، در اینجا نام نگارنده امیر سید برهان الدین عطاء الله بن محمود مشهدی (م ۵۹۲۹) و تاریخ نگارش ۵۸۹۲ یاد شده است] .
در نه «حرفه» .

آغاز : سیاس یقاس صناعی را که تأسیس بدایع مصنوعات و نظم سلسله موجودات بی دخیل و شریک نمود .

○ B - 21/8445 : مستعلیق ، سده ۵۱۶ ، عنوان ها شنگرف ، ۲۶ ص ، ۱۶ ص . محشی .

● مختصر وافی در علم قوافی = قایده = رساله الوافید فی علم القافیه

از عبدالرحمان جامی .

در یک «مقدمه» و پنج «فصل» و یک «مجامعه» .

آغاز : بعد از تین بموزون ترین کلامی که قافیه سازان انجمن فصاحت بدان تکلم کنند .
[همان : موزه : ۴۶۲ - منزوی ۳ : ۲۱۷۳] .

○ B - 17/8441 : مستعلیق ، سده ۵۱۳ ، عنوان و نشان شنگرف ، ۲۰ ص ، ۱۱ ص .

● مرآت العقول

از ناشناس . نام نگارنده ، شاید در آن بخش دیباچه بوده که افتاده است . در باقی مائده دیباچه آمده است که به نام حبیب الله علیه السلام (کذا) شمس العتوالدین محمد بن السید المرحوم المغفور المرتضی الاعظم سید مبارک الحسینی المعنی ، پخواهی دوستان نگاشته است . و نام کتاب آرز در دیباچه آمده است .

در فن عروض ، با سربندهای «فصل» بی شماره . مقصد بدانکه علم عروض علمی است .

آغاز : (افتاده) امری مخطور است و بعضی اخوان که بر سبیل توده تردد می نمودند .

○ B - 8/8432 : مستعلیق خوش ، سده ۵۱۱ ، مجدول طلائی ، عنوان ها شنگرف ، ش ۴

در مجموعه گ ۳۱ - ۳۴ ، آغاز و انجام افتاده ، ۱۷ ص .

● منتخب مقطع تکمیل الصناعة = قافیه ، رساله در . . .

● مؤید الشعراء

از کیول رام متخلص به هوشیار (ترتیب) فرزند سلطان سنگه قوم کابته سکینه متولد شاهجهان آباد . در ۱۲۴۵ (دیباچه) .

در باره تاریخ نگارش در دیباچه مینویسد : در سالی که عدد حروف اول هر مصرع این بیت خبر آن می دهد .

هزار شکر الهی که گشت نامه تمام غم و تردد دل دور شد ازو بکسر

مسرت و طرب و ایصال گشت حصول رشید شاهد امید و آرزو و در بر

و ازان ۰ + غ + م + ر = ۱۲۴۵ بر می آید .

در شش «نصل» و «خاتمه» .

۱- ماعیت شعر و ارکان آن ، ۲- در کما هی ردیف ، ۳- متضمن بر چهار قسم ، ۴- تعداد حروف قوافی ، دوم حرکات قوافی ، سوم القاب قوافی ، چهارم عیوب قوافی ، ۵- اقسام شعر ، ۶- مشتمل بر چهار نوع ، اول در اجزای و ارکان میزان ، دوم در بیان زحاف ، سوم قوافین تلفیح ، چهارم تعداد بحر ، ۷- در صنایع شعریه ، خاتمه در انجام کتاب .

آغاز : بحدت و سہاس یقیاس و ستایش و لیاث لا انتها اساس نثار حضرت صالحی است کہ کرسی بلند پایه سخن را به لالی متعالی ترصیح داده .

[در منابع در دسترس به نسخه دیگر آن دست لیاقتم ن . ک : «شمع عرفان» از همین نگار در بخش «عرفان» گذشت] .

○ B - 12/8436 : استعلاقی و شکسته ، به دو خانہ ، روز دو شنبہ ۲۶ جولائی ۱۸۵۲

عنوانها شنکرف ، ۱۶۸ ص ، ۱۶ س .

● میزان الاشعار = عروض

بلاغت

● اساس فضل و معاین و معایب سخن

از ناشناس . نام نگارنده در دیباجه لیامده است و انجام افتاده است . نام کتاب در دیباجه بدینگونه آمده است : ازان جهت سخنی چند در بیان محاسن و معایب سخن بر وجه اختصار بنشسته آمد و این «اساس فضل» بر دو «باب» است .

۱- در محاسن سخن ، ۲- معایب سخن .

آغاز : حمادی حمد جزبل و قصاری ثناء جهبل مر کردگری را که افضال قدیم او طیباع فضلا را به زینت بیان معانی بدیده بهاراسته .

○ B - 7/8431 : مستعلیق خوش ، سده ۱۱۱ هـ ، عنوان ها شنگرف ، سرلوح رنگین ، مجدول طلائ ، ش ۳ در مجموعه گ ۱۳ - ۳۰ ، ۱۷ ، من ، انجام افتاده .

● بدایع الاسحار فی صنایع الاشعار - تصیده قوامی مطرزی

از قوامی گنجوی مطرزی ، قوام الدین احمد فرزند ابوبکر ، عمومی نظامی گنجوی ، (م ۵۷۶ هـ) ن . ک زیر : که در نسخه ، قوامی را برادر نظامی لوشته است .

تصیده ایست در ۱۰۰ بیت و در آن ۸۳ صنعت از صنایع بدیعی آورده شده .

آغاز : ای فلک را هوای قدر تو بار وی ملک را ثنای صدر تو کار

[همان : منزوی ۳ : ۲۱۲۶] .

○ B - 5 : مستعلیق خوش ، سده ۱۱۱ هـ ، عنوان ها شنگرف ، مجدول طلائ و لاجورد ، ش ۱ در مجموعه گ ۱ - ۳ .

○ O - 52/7278 : مستعلیق خوش ، سده ۱۱۳ هـ ، سرلوح کوچک و در آن عنوان کتاب لاجورد . عنوان کتاب بدینگونه آمده است . تصیده قوامی مطرزی برادر شیخ نظام الدین گنجوی که در صنایع گفته . گ ۲۹ ، ۱۵ ، من .

- 331/7551 - O : استعلیق چلیبا ، سده ۱۳ هـ ، عنوان ها شکرگف ، در بیاض ک ۱۴ ، موربانه زده .

● حدائق البلاغت = حذیفة البلاغة

- از شمس الدین فقیر دهلوی (م ۱۱۸۳ هـ) ، در ۱۱۱۹۸/۵۰ - ۱۷۵۴ م نگاشته است .
در پنج «مدیقه» و یک «خاتمه» .
آغاز : حمدی که رخسار شاهد بیان را غاژه پیرانی نماید و ستایشی که قامت ذلغریه معشوقه سخن را بحال بدایع آراند .
[همان : موزه : ۴۰۱ - منزوی ۳ : ۲۱۳۲] .

- B - 60/8476 : استعلیق ، دینا ناتھ (مدن) پندت کشمیری ، نقل از نسخه مؤلف ، در عرصه یک ماه و پنج روز در عهد مجد اکبر شاه غازی (ثانی) ، به روز سه شنبه وقت فجر ۲۳ مبار ۱۱۲۴ هـ ، عنوان و نشان شکرگف ، ۱۸۶ ص ، ۱۵۰ ص .

● حدائق السحر فی دقائق الشعر

- از رشید الدین مجد بلخی معروف به وطواط . (م ۱۵۷۳ هـ) ، [برای زندگی ناتھ اش بنکره] : مقدمه آفاقی عیاض اقبال بر حدائق السحر ، چاپ طهران ۱۳۰۸ خ .

با سربندهای : الترمیع ، الترمیع مع التجنیس ، التجنیسات ، بیان تجنیس تام ، تجنیس ناقص ، تجنیس زاید ، تجنیس مرکب ، تجنیس مکرر ، تجنیس مطرف ، تجنیس خط ، الاضغان ، الاسجاع ، المقلوبات ، بیان انواع رد العجز علی الصدر (در شش نوع) ، المتضاد ، الاعنات ، تضمین المزدوج ، الاستعاره ، و با سربندهای زیر به انجام می رسد . الابداع ، التعجب ، حسن التعلیل ، الفانی کی در زبان اهل این صناعت اقتاده است و از مصطلحات ایشان شده بیرون از آنج باز کردیم ، (نسخه چاپی) .

آغاز : الحمد لله علی ما افاض علینا من نعمه المترعة الحیاض . . . چنین گوید مؤلف این کتاب مجد بن مجد . . . المعروف بالرشید وطواط که روزی من .

- B - 46/8471 : استعلیق خوش ، سده ۱۲ هـ ، عنوانها شکرگف ، ۵۸ ص ، ۱۵۰ ص .

● حذیفة البلاغة = حدائق البلاغت

● خلاصه البدایع

از شمس الدین فیر دهلوی (م ۱۱۸۳ هـ). همان نگارنده حقایق البلاغت. ن. ک: ص ۱۶۸.

در صنایع و محسنات شعر، در یک «مقدمه» و دو «فصل» و یک «خاتمه».

آغاز: سبحان الله من لافس را که عمر بی مثال بصیقه هیچمدانی صرف ملازمت جهل نموده ام.

[همان: موزه: ۴۵۲].

○ B - 14/8438: نستعلیق، بروز چهارشنبه جمادی الاول ۱۱۲۶ هـ، عنوان و نشان

شکرک، ۴۲ ص، ۱۱ ص.

● دقایق الانشاء

از راجه‌پور داس بن رنجیت رای کالیته ساکن جواهر، در ۱۱۴۵ هـ نگاشته است. (دبیاچه)

در یک «مقدمه» و هشت «دقیقه».

آغاز: حمد و اثر و ثنای متکثر تثار بارگاه صالحی است که شاهدان معنی را بکسوت الفاظ آراسته.

[همان: موزه: ۴۵۲].

○ I - 67: نستعلیق، سده ۱۱۳ هـ، عنوان ها شکرک، جداوند دو راه شکرک،

لاتمام ۱۱۲ ص.

● قصیده قوامی مطرزی = بدایع الاسحار فی صنایع الاشعار

● قصیده مصنوع

از سلمان ساوجی (پیرامون ۷۰۹ - ۵۷۷۸ هـ).

قصیده ای ست در ۱۵۲ بیت در ۶۵ بحر و ۱۲۰ صنعت از صنایع شعری.

آغاز: صفای صفوت رویت بریخت آب بهار هوای چت گویت به ریخت مشک تثار

[همان: منزوی ۳: ۲۱۴۵].

○ B - 6/8430: نستعلیق خوش، سده ۱۱۱ هـ، سرلوح زبیا، جدول طلائف و لاجورد،

عنوان ها شکرک، ش ۲ در مجموعه گ ۴ - ۱۲.

● مجمع الصنائع

از نظام الدین احمد بن محمد صالح مدنی حسنی ، در ۵۱۰۶۰ (= غنی) / ۱۶۵۰ م ،
نگاشته است .

در چهار «تصل» .

۱- تقسیم کلام ، ۲- بدایع لفظی ، ۳- صنایع معنوی ، ۴- سرقت شعری .

آغاز : الحمد لله الذی انعم علینا و هدانا الی الاسلام و تمیزنا عن طبقات . . . شکر زبانه
از آنچه در تحریر .

[عمان : گنج بطلق ۳ : ۱۲۲۵] .

○ B - 9/8433 : نستعلیق ، بهاک مل ، در حوبلی لاله درباری مل سر دفتر راجه
رنجیت دیو بهادر ، در بلدة جمون ، ۶ ربیع الاول (۹) ، سده ۱۱ - ۵۱۲ ، با یادداشتی مورخ ۱۲
رمضان . ۵۱۰۶ مطابق ۲ جلوس شاهجهان بادشاه ، ۱۳۸ ص ، ۱۷ من . مورياته زده .

○ B - 10/8434 : نستعلیق ، بر همه مورت لاکهه (۹) رام کشمیری ، ۸ چیت ۱۸۹۳ م
عنوان و نشان شنکرف ، ۳۸۴ ص ، ۱۱ من .

● محاسن و معایب سخن = اسامی فضل

معما

● اشرف الاوضاع و المعمی

از مهد طالب . در دیباچه میگوید : فقیر حقیر مهد طالب که متصدی این تحریر است . . . در تاریخی که التوفیق لبس الامن الله بلسان عدده دلالت بر آن کند . (بر حاشیه عدد آن ۸۹۱۵ نوشته است) . پروزگار سلطان وار (حاشیه ص ۲) . نام پادشاه نیز در معما آورده است .
با سربرندهای : مقاله ، باب ، فصل ، فصل ای شماره .

مقدمه در ذکر اموری که تحصیل این علم موقوف است بر دانستن آن و ظرایف . . . در چهار «بحث» . ۱- در تعریف معمای عرفی و تفرقه میان او ، ۲- تعریف معما ، ۳- در تعیین موضوع ، ۴- در تبیین فایده و غایتش .

آغاز : رب وقتی لتحصیل المرام بالنبی و آله خیر الانام بعد از تبیین بادی ثنای دانای که مرقد از عقود مراتب وجود که در عالم شهود صورت نمود .
[در منابع در دسترس به نسخه دیگر آن دست نیافتیم] .

○ B - 53/8479 : استملیق ، سده ۸۱۱ ، ۱۳۲ ، ص ۲۰ ، آب دیده .

● دستور معما (۱)

از عبدالرحمان جامی .

آغاز : ای اسم تو گنج هر طلسمی . . . معما کلامیست موزون که دلالت کند براسمی از اسماء بطریق رمز و ایماه دلالتی که پستدیده طبع های سالم و ذهن های مستقیم .

[ن . ک : منزوی ۳ : ۲۱۸۴ که در آنجا چهار تحریر در دستور معما از جامی نشان داده شده است ، از آن میان همین «دستور معما» به شماره (۲)] .

○ B - 52/8478 : استملیق ، سده ۸۱۲ ، عنوانها شنگرف و لاجورد ، ۴ ص ، ۱۵ ص ،

محتی .

● دستور معمای منظوم (۲)

از همان جایی .

آغاز : چو از حمد و تحیت باقی کام بدان ای در معما طالب نام

[همان : منزوی ۳ : ۲۱۸۵] .

○ B - 13/8437 : مستعلق ، سده ۸۱۳ ، عنوان ها شنگرف ، ش ۱ در مجموعه

ک ۱ - ۴ ، ۱۷ ص .

● دستور معمای منظوم (۱)

از شهاب الدین احمد حقیری هروی (م ۸۹۴۲) شاگرد میر حسین معمای (م ۸۹۰۴) . که تاریخ سرودن آن در خاتمه آورده است :

بی تاریخ او از عالم غیب رسیده تسطه موزون بی عیب

آغاز : بنام آنکه ذات جمله اشیاء بود چون اسم ذات او معما

[عمان : منزوی ۳ : ۲۱۸۸] .

○ B - 4/8428 : مستعلق ، نور الله الحسینی المعموری (ترجمه رساله دوم این مجموعه،

ک ۲۱ الف) ، عنوانها شنگرف ، ش ۱ در مجموعه ، ک ۱ - ۸ ، ۱۰ ص .

○ مستعلق ، رای چند (مشکوک) ، در مقام شاهجهان آباد ، بروز چهار شنبه ۶ جمادی الاول ۱۱۲۴۷ ، عنوان و نشان شنگرف ، مجدول ، کمند بندی ، ۱۶ ص ، ۱۰ ص .

○ B - 13/8437 : مستعلق ، سده ۸۱۳ ، عنوان ها شنگرف ، ش ۲ در مجموعه ،

ک ۴ - ۱۱ ، ۱۷ ص .

● دستور معمای منظوم (۲)

از همان حقیری هروی .

معمای نام های : امان ، شاه بابر ، شیخ زین ، صابر ، میر ، اختیار ، حرم ، خیام ، معین ، جابر ، حسامی ، منصور ، رند ، . . . بدر ، جابر ، توکل .

آغاز : (امان) : عشاق چوره بکوی دلبر فکنند صد عقد گهر ز دیند تر فکنند

چوسوی چمن خرام دان سروروان زهر قدمش ماهوشان سر فکنند

[ن . ک : منزوی ۳ : ۸۹-۲۱۸۸ در آنجا چند گفتار از حقیری هروی به نام «دستور معما» یاد شده است که این هیچک از آن ها نیست . نیز بنگرید پس ازین «شرح دستور معما» که شرح همین گفتار است] .

○ B - 4/8428 : نستعلیق خوش ، نور الله الحسینی المعموری ، سلخ ذیحجه ۸۹۶ هـ ، عنوان و نشان ها شنکرف ، ش ۲ در مجموعه ک ۹ - ۲۱ ، ۱۰ ، ص .

● دستور معمای منظوم ، شرح . . .

متن از همان حقیری هروی . شرح از جانی ابن صوفی سلطان مهد البخاری . نام شارح در دیباچه آمده است . نام کتاب در صفحه عنوان «شرح رساله معمای شهاب معمایی» نوشته شده است . نخست بیتی از متن (دستور معمای منظوم ۲) به اشاره «م» آورده و سپس گزارش کرده است به اشاره «ش» .

آغاز (دیباچه) : بعد از تحصیل و تکمیل معامد بعد و نصیص و تخصیص آئینه بی عدمی ذات عظیم المثالی را . . . اما بعد . . . بنده ضعیف نحیف باری جانی ابن صوفی سلطان مهد البخاری .
آغاز (متن و شرح) : عشاق چو راه بکوی دلبر نکنند . . . ش ، پوشیده نمالد که سرو روان گفته و الف خواسته بعمل تشبیه زیر قدم .

○ B - 11/8435 : نستعلیق ، سده ۱۱۲ هـ ، عنوان و نشان ها شنکرف ، صاحب و مالک مولانا جانی معمای بخاری ، ۷۶ ص ، ۱۷ ص .

● محمدیه ، رساله

از امین الدین حسن بن علی بن مهد الطیبی (دیباچه) .
در معمای نام مهد (ص) است . در دیباچه میگوید :

اکثر رسائل مشهوره که در فن معما تألیف کرده اند ، نظر کردم ، معمایی باسم نامی گزینی مهد (ص) که مسما او بهترین مخلوقات است . . . نیافتم . . . اول کسی که درین معنی در رشته نظم کشید . . . حضرت علی بن ابی طالب (ع) بود . . . نام نهاده شد به «رساله هدیه» .

آغاز : بعد حمد الله الذی له الاسما الحسنی الکریم . . . چنین گوید خاک راه شکستی . . . امین الدین . . . که چون در اکثر رسائل مشهوره که در فن معما تألیف کرده اند .

[در منابع در دسترس نام این رساله را نیافتم] .

نثر ادبی

● آشوب نامه = هفت آشوب

از ملا طغرای مشهدی ، که شیفته و طغرا تخلص کرده است ، از سرایندگان سده ۱۱ هـ .
آغاز : این نامه را چو خامه طغرا تمام کرد آشوب نامه اش زره شوق لام کرد
شکر ناظمی که ایات بروج سپهر از معنی ابداعش صورت وجود بسته .
[عمان : مشترک ۵ : ۱۰۰] .

○ 41 - 1 : استعلیق ، سده ۱۲ هـ ، ش ۲۰ در رسایل اوگ ۶۹ - ۷۴ .

○ 46 - 1 : استعلیق ، باهتمام فقیر بیون شاه جالندهری ، ۱۴ رمضان ۸۱۲۳۵ ، ش ۱
در رسایل اوگ ۱ - ۱۰ الف .

○ 64 - 1 : استعلیق شکسته آمیز ، سده ۱۴ هـ ، ش ۱ در رسایل اوگ ۱ - ۱۴ .

● آهنگ بلیل = جوش بلیل

● اشاراتیه = اشارتیه = اشاریه

از طغرای مشهدی .

آغاز : خطاب به سر لشکر قطب شاه یواچی خان عزیمت دستگاه چون رعایت مضمون
تکم الناس علی قدر عقولهم .

[عمان : مشترک ۵ : ۱۵۷ - مؤلفه : ۴۳۳] .

○ 41 - 1 : استعلیق ، سده ۱۲ هـ ، ش ۲۴ در رسایل اوگ ۱۰۳ - ۱۰۴ .

● اعلامیه = مرآت العیوب

● الهامیه

از طغرای مشهدی .

آغاز : الهامیه طغرای سماوی کلامی ست از پرده غیب یعنی ابن الشاه افلاک بیاسی من
... لله الحمد که نقش مرا دم در .

[همان : مشترک ۵ : ۱۵۸ - موزه : ۴۳۴] .

○ I - 14 : نستعلیق خوش ، ۱۱۳۸ هـ ، عنوان ها شکرگرف ، جدول بند زرد ، ش ۶

رسایل او ص ۶۲ - ۷۷ .

○ I - 41 : نستعلیق ، سده ۱۱۲ هـ ، ش ۵ در رسایل او گ ۲۱ - ۲۶ .

○ I - 48 : نستعلیق ، ۱۶ ربیع الاول ۱۱۲۴ هـ ، عنوان و نشان شکرگرف ، ش ۲

رسایل او گ ۱۶ - ۲۵ ، ۱۷ ص .

○ I - 64 : نستعلیق شکسته آمیز ، سده ۱۱۴ هـ ، ش ۲ در رسایل او گ ۱۴ - ۲۴ .

● انوار المشارق = صراحی و جام

از طغرای مشهدی .

آغاز : ای جوش دل صراحی و جام از او ، شور و شر و نل پخته و خام از تو .
شب نشینان بزم سخن به شراب حمد خالی سر خوشند .

[همان : مشترک ۵ : ۱۶۰ - موزه : ۴۳۴] .

○ I - 14 : نستعلیق خوش ، ۱۱۳۸ هـ ، عنوان ها شکرگرف ، جدول زرد ، ش ۱۴

رسایل او ص ۱۳۰ - ۱۴۴ .

○ I - 41 : نستعلیق ، سده ۱۱۲ هـ ، ش ۱۶ در رسایل او گ ۴۷ - ۵۴ ، آغاز

بسمان فصاحت . . . ای جوش دل صراحی .

○ I - 64 : نستعلیق شکسته آمیز ، سده ۱۱۴ هـ ، ش ۱۵ در رسایل او ، بنام «صراحی

جام» گ ۱۱۹ - ۱۲۹ .

● انیس العاشقین = انوس العشاق

از شرف الدین حسن بن محمد راسی (م ۸۷۹۵/۳ - ۱۳۹۷ م . به نام شیخ ابو الفتح)
بهادر (۷۵۷ - ۸۷۷۶) نگاشته است .

در ۱۹ «بَاب» .

آغاز : حمد و ثناء حضرت خاتمی را جلت کلمه که در میداه خلقت وجود خاکیان را به تشریف و لبت کرمنا بی آدم مشرف گردانید .

[همان : گنج بخش ۳ : ۱۲۵۵ - موزه : ۴۲۵ «انیس العاشق»] .

○ T - 22/8192 : نستعلیق خوش ، سده ۱۱۱۱ هـ ، ص ۲ (؟) ، (پرفسور محمد اقبال مجددی) .

○ B - 15/8439 : نستعلیق ، سده ۱۱۱۳ هـ ، عنوان و نشان شنکرف ، جدول ۳ راه شنکرف ، کتبه بندی ، ش ۳ در مجموعه ک ۷۵ - ۹۹ ، ۱۷ ص .

○ I - 58 : نستعلیق ، محمد قاسم ادومی ، ۱۸ ربیع الثانی ۱۱۲۸۵ هـ ، عنوان و نشان شنکرف ، آغاز : (بی دیباچه) غرض ازین مقدمات آنکه در تاریخ فتح روز افزون . در مجموعه ک ۳۱ - ۴۴ .

● انیس العاشق = انیس العاشقین

● بلاغت نامه

از شیخ ابو الفتح . نام کتاب و نگارنده در ترفیحه آمده است .

نامیوب و بدون عنوان ها ، نثر ادبی و رنگین است .

آغاز : ستایش رنگین بهار توژین نخل بند حدایق آسمان و زمین را که بمقتضای قدرت کامله جلبله کل برگ زبان نوع انسان به هزار زبان آشنا ساخته .

انجام : در صحیفه دیگر مجرور می شود و به هر کس اطلاع کیفیت آن حاصل میگردد والسلام و الاکرام .

○ I - 12 : نستعلیق ، ۱۱۱۸۰ هـ ، کسی تاریخ کتابت و نام کاتب را محو کرده است و تاریخ ۱۱۲۴ هـ و نام سلا شیخ کبیر را بجای آن نوشته است . ش ۱ در مجموعه ص ۱ - ۳۳ ، روی صفحه اول نام های چهارده خانواده نوشته شده است .

✓ ● بهار بی خزان

از لاری محمد صادق اختر . در ۱۲۵۷ نگاشته است .

با دو تقریظ پس از خاتمه ، ۱- از رفیع الدوله عمده الملک نواب غلام حسین شوکت جنگ بهادر متخلص به حسین شامجهانپوری ، ۲- از شاه غلام اعظم مجد متخلص به افضل ، در هر دو تقریظ قطعه تاریخ نگارش آمده است . از آن میان :

کز هی تاریخ تریش رقم کن افصلا ای بود قایم بهار یغزان صادق (۵۱۲۵۷)

نثر رنگین آمیخته به نظم ، تألیف ، پس از حمد و نعت و صفت صحابه کرام ، با عنوانهای : طرز نو بر انگیزی فکر تازه کار به اعانت خامه سحر نگار در مدح چادو رقمان روزگار که از نازک خیالی باهری در یک پیرهن اله و از رنگین طبعی عم بزم خوش نشینان چمن ، بلبل شدن عندلیب خامه در ریاض جنت در بسته کمالات السانی ، جوهر حکایتی (؟) بکار بردن به الماس قرآنی شیشه هزار بین دل ، . . . چاک دل شوریده سر از گریبان دری تا به دامن به تنگ ورزی دست چنون بر قرن ، . . . خامه بهار بی خزان که حق سبحانه جل شانه به تصدیق حبیب خود آن را ملبول جهان و جهانیان فرماید .

آغاز : چیدن گل خیز از بهارستان حمد و ثنای لعل بند حدیقه کون و مکان که ذائقه . . . در حمد تو تا گرم بیان شد دل من - دل سرد ز قصه جهان شد دل من .

[ن . ک : تاریخ تذکره های فارسی ۱ : ۱۷ که «آنتاب عالمتاب» را قاضی مجد صادق اختر هوگی در ۵۱۲۶۹ نگاشته است . که شاید همین نگارنده بهار بی خزان می باشد] .

○ 19 - 1 : نستعلیق ، ۱۷ (جیب ۵۱۲۶۸) ، عنوان ها سنگرف ، ۱۳۲ ، ص ۱۱ ، س .

✓ ● بیاض

الانتخاب از کتابهای فارسی : وصف کشمیر از طغرا مشهدی (گ ۱ - ۱۵) ، تعریف دلپذیر کشمیر (گ ۱۶ - ۱۹) ، ۲- تعریف کشمیر از منشآت ظهوری (گ ۱۹ - ۲۸) ، از میرزا خلیل در بارش بارانی که در سنه چهاردهم (؟) مطابق ۱۰۸۲ هجری در اکبر آباد باردیده بود . آغاز : قام وقایع رقم و خدایه محاب شیم را ذکر حرکت طوفانی یعنی شرح قصه بیداد ابر و بارانی بر زبان است (گ ۲۹ - ۳۶) ، حقیقت غاط نویسی کاتب ، مدح دارا شکوه از مجد صالح کنبوه ، در شکر عنایت کاتب ، از سیر بی نظیر (سیر لاهوری) ، در تهیت نو روز از مجد صالح کنبوه ، تهیت عبد ، مناظره روز و شب از سیر لاهوری (گ ۵۰ - ۵۳) ، مناظره زمین و آسمان از میرزا خلیل (گ ۵۴ - ۵۶) ، جواب و نوال عاشق و معشوق از منشآت چنتر بهان برهن ، انتخاب اکبر امامه علامی ، عشقه از مجد صالح کنبوه (گ ۶۵ - ۶۹) ، از خلیل در تعریف معشوق که او را در خواب دیده و مبتلا شده ، تهیت فرزاد از میرزا عبدالرسول ، تهیت نو روز از میان مجد صالح کنبوه ، تهیت شب برات از عنایت الله کنبوه ، تهیت حنا بندی از میرزا خلیل ، تعریف بیدمشکی از میرزا خلیل ، (الانتخاب از) منشآت نصیرای همدانی در طلب اسطرلاب ، منشآت مجد صالح کنبوه .

- I - 82 : استعلیق شکسته آمیز ، سها چند ، (ترجمه وصف کشمیر طغرای مهدی) ،
مده ۳ ، عنوان ها شنکرف ، ۳۷۲ ص ۱۳ - ۱۴ ص .

● بیاض

از ناشناس .

بیاض است از آغاز و انجام اناده . در آن انتخاب کتابهای فارسی و نامه ها آورده است
به قرار ذیل : جوانی که طالب خان نوشته ، مولانای قاسم کاشی به فریدون خان نوشته که او در
زندان بود ، رقعده که ملا صوفی تقی خاکی نوشته ، ملا کاشی به ملا حسن نوشته ، میرزا جلالا در
تعریف کشمیر (۷ - ۱۰) ، حالت نامه میر باقر علوی (۱۹ - ۲۲) ، منشآت بندکان مخدومی
میرزا جلالا (۲۲ - ۲۸) ، خطبه (بیاجه) احسن الطالبتین از میرزا جلالا (۳۵ - ۳۷) ، تعریف
کشمیر از منشآت دستور العمل اروپا سخن قاضی محمد قاسم الشهیر به قاضی زاده (۴۴ - ۴۹) ،
نورس ظهوری ، گازار خابیل ظهوری (۶۳ - ۷۴) ، منشآت طغرا (۷۵ - ۹۰) .

- I - 81/8135 : استعلیق ، عنوان ها شنکرف ، مده ۱۳ - ۱۴ ، ۲۱۸ ص ۱۷ ص .

● پریخانه

از طغرای مهدی .

آهاز : چون بنام خدیو ایران . . . ای رالم فرد رزق چه صحیح و شام . طراح وجود
خان چه خاص و چه عام .

[عمان : مشترک ۵ : ۱۹۱ - موزه : ۴۳۳] .

- I - 41 : استعلیق ، مده ۱۲ ، ش ۱۷ در رسایل اوگ ۵۴ - ۵۸ .

- I - 64 : استعلیق شکسته آمیز ، مده ۱۴ ، ش ۱۱ در رسایل اوگ ۹۸ - ۱۰۵ .

● تاج المدايح

از طغرای مهدی .

آغاز : جو این نسخه ژیب لواج شده
... سرخروی قلم به نگارش ثنای شهنشاهی است .

[عمان : مشترک ۵ : ۱۹۴ - موزه : ۴۳۴] .

○ 14 - I : استعلاقی خوش ، ۱۱۳۸ هـ ، عنوان ها شنکرف ، مجدول (رد ، ش ۱ در رسایل او ص ۲ - ۱۷ .

○ 41 - I : استعلاقی ، سده ۱۲ هـ ، ش ۶ در رسایل او گ ۲۶ - ۳۱ .

○ 48 - I : استعلاقی ، ۱۶ ربیع الاول ۱۲۴۸ هـ ، عنوان و نشان شنکرف ، ش ۳ در رسایل او گ ۲۰ - ۳۰ ، ۱۷ ص .

○ 64 - I : استعلاقی شکسته آمیز ، سده ۱۴ هـ ، ش ۱۰ در رسایل او گ ۹۱ - ۹۸ .

● تجلیات

از طفرای شهدی .

آغاز : طفرات از تجلیات خوش بهوش ساز کلیم ناطقه نگردید . . . جای موسی خالی است .

[همان : مشترک ۰ : ۱۶۴ - موزه : ۴۳۳] .

○ 14 - I : استعلاقی خوش ، ۱۱۳۸ هـ ، عنوان ها شنکرف ، مجدول ، ش ۷ در رسایل او ص ۷۷ - ۸۴ .

○ 41 - I : استعلاقی ، سده ۱۲ هـ ، ش ۳ در رسایل او گ ۱۲ - ۱۹ . کرم خورده .

○ 48 - I : استعلاقی ، ۱۶ ربیع الاول ۱۲۴۸ هـ ، عنوان و نشان شنکرف ، آغاز : کشمیر بود فصل خزان عالم اور . . . جای موسی خالی ست . ش ۹ در رسایل او گ ۳ ب - ۶ الف .

○ 64 - I : استعلاقی شکسته آمیز ، سده ۱۴ هـ ، ش ۷ در رسایل او ، گ ۷۴ - ۸۱ .

● تحقیقات

از طفرای شهدی .

آغاز : چون به آسمان نازگی خیال راه یافت . . .

از بس غلط است حرف قاموس فلک گشته چو خط پری وغان قابل حک

[همان : مشترک ۰ : ۱۶۰ - موزه : ۴۳۳] .

○ 14 - I : استعلاقی خوش ، ۱۱۳۸ هـ ، عنوان ها شنکرف ، مجدول ، ش ۰ در رسایل او ص ۶۰ - ۶۲ .

○ 41 - I : استعلاقی ، سده ۱۲ هـ ، ش ۱۱ در رسایل او گ ۳۹ - ۴۰ .

○ I - 48 : نستعلیق ، ۱۶ ربیع الاول ۱۲۴۸ھ ، عنوان و نشان شنکرف ، ش ۶ در رسایل اوگ ۴۶ - ۴۹ .

● تذکرة الاتقیاء = تذکرة الاحیاء
از طغرای مهدی .

آغاز : طغرا لای تیغ زبان تیز گئی - در وصف شهان ، سخن راز گئی
[همان : مشترک ۵ : ۱۶۷ - موزه : ۴۳۳] .

○ I - 14 : نستعلیق خوش ، ۱۱۳۸ھ ، عنوان ها شنکرف ، مجداول ، ش ۱۰ در رسایل اوص ۹۲ - ۱۰۰ ، آغاز : غنچه خطاب تذکرة الاحیاء بر تک شگفتی رسید . . . طغرا لای تیغ .

○ I - 41 : نستعلیق ، سده ۱۲ھ ، ش ۱ در رسایل اوگ ۱ - ۳ . مورخانه زده .

● تذکرة الاحیاء = تذکرة الاتقیاء

● تعداد النوادر

از طغرای مهدی .

آغاز : تعداد النوادر طغرا که عبارتست ازین مقالات رنگین . . . در تیره زمین هند
دلگیر شدم .

[همان : مشترک ۵ : ۱۶۹ - موزه : ۴۳۱] .

○ I - 14 : نستعلیق خوش ، ۱۱۳۸ھ ، عنوان ها شنکرف ، مجداول ، ش ۹ در رسایل اوص ۸۹ - ۹۲ .

○ I - 41 : نستعلیق ، سده ۱۲ھ ، ش ۹ در رسایل اوگ ۳۵ - ۳۷ .

○ I - 48 : نستعلیق ، ۱۶ ربیع الاول ۱۲۴۸ھ ، عنوان و نشان شنکرف ، ش ۸ در رسایل اوگ ۵۱ الف - ۵۳ ب .

● تعریف باغ = وصف باغ

● تعریف کشمیر = وصف کشمیر

● تهنیت نو روز

از ابو البرکات میر لاهوری بن عبدالمجید ملتانی ، (۱۰۱۹ - ۱۶۱۰/۸۱۰۵۴ - ۱۶۶۴ م) .
 [ن . ک : مشترک ۵ : درباره نگارنده و کار هایش که این در میان آن عمده است و نیز بنگردد
 به : پاکستان میں فارسی : ۲ : ۵۵ تا ۹۳] .

آغاز : چمن آرایان نشاط مژده می دهند و لغمه سرایان طرب نوید می رسانند .

○ B - 45/8480 : نستعلیق ، (دینا ناتھ مدن) ، ۷ ذی‌حجہ ۱۲۳۸ مطابق ۸ جلوس
 محمد اکبر شاه ثانی ، ش ۴ در کلیات او گ ۱۳۵ - ۱۳۶ ، ۱۵۰ س .

○ I - 66 : نستعلیق شکسته آمیز ، سده ۸۱۳ ، ش ۲۱ در کلیات او ، گ ۷۸ - ۷۹ .

○ I - 69 : نستعلیق ، سده ۸۱۳ ، عنوان و نشان شنگرف ، ش ۴ در کلیات او

ک ۱۳ ، ۱۰ س .

● ثمره طیبی

از طغرای مهدی .

آغاز : ثمره طیبی طغرا که این لازمه مروه کاغذین سید است . . . ای درد تو بهتر از دوائی
 دگری .

[همان : مشترک ۵ : ۱۷۰ - موزه : ۴۳۴] .

○ I - 41 : نستعلیق ، سده ۸۱۲ ، ش ۲۱ در رسایل او گ ۷۴ - ۸۱ .

○ I - 46 : نستعلیق ، باهنام فقیر جیون شاه چشتی جالندهری ، ۱۴ رمضان ۱۲۳۵

ش ۲ در رسایل او گ ۱۰ - ۲۱ .

○ I - 64 : نستعلیق شکسته آمیز ، سده ۸۱۴ ، ش ۱۷ در رسایل او گ ۱۴۳ - ۱۵۶ .

● جلوسیه

از طغرای مهدی .

آغاز : جلوسیه طغرا عبارتست از این رقم . . . ای کوکبه فروغ بهای سریر .

[همان : مشترک ۵ : ۱۷۱ - موزه : ۴۳۴] .

○ I - 41 : نستعلیق ، سده ۸۱۲ ، ش ۲۲ در رسایل او گ ۸۱ - ۸۷ .

○ 46 - I : نستعلیق ، باهتمام فقیر چپون شاه چشتی چالندهری ، ۱۴ / رمضان ۸۱۲۳۵ ، ش ۵ در رسایل او گ ۲۹ - ۴۱ .

○ 64 - I : نستعلیق شکسته آمیز ، سده ۵ ، ۴ ، ش ۱۳ در رسایل او گ ۱۰۸ - ۱۱۸ .

● جوش بلبل = آهنگ بلبل = دیباچه معیار الادراک

از طغرای مشهدی .

آغاز : ۱ - بیش رو ساز سخن ترانه حمد صائمی است .

آغاز : ۲ - از لب طغرا چو کلی کرد این نوای پر خروش
جوش بلبل شد خطایش در مقامات سروش

[همان : مشترک ۵ : ۱۷۲ - موزه : ۴۳۴] .

○ 14 - I : نستعلیق خوش ، ۸۱۱۳۸ ، عنوان ها شگرف ، مجدول ، بنام «دیباچه معیار الادراک» ، ش ۳ در رسایل او ص ۱۲۵ - ۱۳۰ .

○ 41 - I : نستعلیق ، سده ۸۱۲ ، بنام «جوش بلبل» ش ۱۲ در رسایل او گ ۴۰ - ۴۲ .

○ 48 - I : نستعلیق ، ۱۶ ربیع الاول ۸۱۲۴۸ ، عنوان و نشان شگرف ، ۴۶ عنوان آهنگ لغت بلبل ، ش ۱۰ در رسایل او گ ۶۰ الف - ۶۲ ب .

○ 94 - I : نستعلیق ، سده ۸۱۳ ، بنام «آهنگ بلبل» ش ۸ در مجموعه گ ۱۴۳ - ۱۴۶ ، ص ۱۴ .

○ 64 - I : نستعلیق ، شکسته آمیز ، سده ۸۱۴ ، ش ۳ در رسایل او ، گ ۲۴ - ۳۲ .

● چشمه فیض

از طغرای مشهدی .

آغاز : چشمه فیض طغرا نام این تازه مقال . . . ای ملک وجود بردت مادیی .

[همان : مشترک ۵ : ۱۷۴ - موزه : ۴۳۳] .

○ 41 - I : نستعلیق ، سده ۸۱۲ ، ش ۲۳ در رسایل او گ ۸۷ - ۱۰۳ .

○ 64 : I : نستعلیق شکسته آمیز ، سده ۸۱۴ ، ش ۵ در رسایل او گ ۳۶ - ۳۱ .

● حسب حال = شکوه کاتب غلط نویسنده

● خاتمه سواد اعظم

از منیر لاهوری .

آغاز : قلم گوهر نشان ازان سجده شکر بجا آور که این .

○ I - 69 : مستعلق ، سده ۵۱۳ ، عنوان و نشان شنکرفت ، ش ۸ در کلیات او

ک ۳۴ ، ۱۳ ص .

○ I - 66 : مستعلق شکسته آمیز ، سده ۵۱۳ ، ش ۲۰ در کلیات او گ ۷۷ - ۷۸ .

● خاتمه کارنامه

از منیر لاهوری .

آغاز : در هنگامی که این کارنامه نگارش یافت و انجام پذیرفت قلم تیز رفتار از لوشن .

○ I - 66 : مستعلق شکسته آمیز ، سده ۵۱۳ ، ش ۱۴ در کلیات او ، گ ۵۸ .

● خطبه نو باوه = دیباچه نو باوه

از منیر لاهوری .

آغاز : بر رای فیض برای چمن نشینان معنی پوشیده نمالد که از دیر باز بعضی دوستان .

[ن . ک : مشترک ۵ : ۱۲۶ «نو باوه»] .

○ I - 66 : مستعلق شکسته آمیز ، سده ۵۱۳ ، ش ۸ در کلیات او گ ۵۵ - ۵۶ .

● خوان خلیل ، دیباچه . . .

از ظهوری ترشیزی . در ستایش ابراهیم عادل شاه (۹۸۸ - ۱۰۳۷ هـ) .

آغاز : ای از تو بر اهل تخت و اکل سیل .

[همان : مشترک ۵ : ۶۹ - موزه : ۴۳۱] .

○ I - 109 : مستعلق ، شاید نهاکر داس (محو شده است) ، در دارالخطابه شاهجهان آباد

۲ جمادی الاول ۲۷ جلوس عالم شاه پادشاه ، عنوان ها شنکرفت ، مجدول ۵ . راه شنکرفت و زرد

سیاه ، ش ۳ در سه اثر او گ ۲۰ - ۴۱ ، ۱۴ ص .

- 58 - 1 : نستعلیق ، (عهد قاسم ادهمی ، ۹ ربیع الاول ۱۱۸۴ هـ ، عنوان ما شنکرف ، آغاز : ضیا بخش دودمان کرم باشند علی الغصوب بمساعدت مدعی که ایامه لخبترین آن علت . در سه نثر ظهوری گ ۸ - ۲۲ .
- B - 54/8480 : نستعلیق ، (دینا قانو مدن) ، ۵۱۲۲۶ مطابق ۵ جلوس عهد اکبر بادشاه قلی ، عنوان شنکرف ، در مجموعه گ ۴۴ - ۶۱ ، ۱۵ ش .
- 96 - 1 : شکسته ، ۲۹ ذیحجه ۱۲۲۸ هـ ، عنوان و نشان شنکرف ، ش ۳ در سه نثر ظهوری گ ۱۳ - ۲۴ ، ۱۵ ص .
- 111 - 1 : نستعلیق ، کرم خان ولد اعظم خان ، رمضان المبارک ۱۲۵۲ هـ ، ش ۴ در کلیات نثر ظهوری گ ۲۴ - ۳۲ ، ۱۷ ص .
- 79 - 1 : نستعلیق ، ۲۳ آوریل ۱۸۲۵ م ، بروز شنبه ، عنوان و نشان شنکرف ، ش ۳ در کلیات نثر ظهوری گ ۱۴ - ۱۷ ، ۳۵ ص .
- 68 - 1 : شکسته ، نام کاتب محو شده است ، در دارالخلافت شامچوان آباد ، ۲۸ ربیع الاول ۱۲۵۳ مطابق ۲۳ جلوس عهد اکبر بادشاه (ثانی) ، در ترقیمه نام کتاب «گلزار ابراهیم» نوشته است که نادرست است ، ۹ ص ، ۹ ص .
- 94 - 1 : نستعلیق ، سده ۵۱۳ هـ ، ش ۲ در مجموعه گ ۱۱ - ۳۵ ، ۱۴ ص .
- 5 - 1 : نستعلیق ، سده ۵۱۴ هـ ، عنوان و نشان شنکرف ، مجدول دو راه شنکرف ، ش ۲ در سه نثر ظهوری گ ۳۴ - ۷۵ .

● خود کاشته

از طغرای مشهدی .

آغاز : خود کاشته طغرا عبارتست ازین ربهان که ریشه در زمین ورق دوالیده . . .

ای قطعه لطف زیر مشق گوامت   اوراق عطا ز جزو دان رقمت

[ن . ک : مشترک ۵ : فهرست وارہ ۶۱۹ - ربو ۲ : ۷۴۴ - موزة سالار ۳ : ۱۰۴] .

○ 41 - 1 : نستعلیق ، سده ۵۱۳ هـ ، ش ۲۷ در رسایل او گ ۱۰۹ - ۱۱۴ .

○ 46 - 1 : نستعلیق ، باهتعام تیر جیون شاه چشتی جالندھری ، ۱۴ رمضان ۱۲۳۵ هـ ،

ش ۷ در رسایل او گ ۵۴ الف - ۶۳ ب .

● دیباجه احسن الخالقین = خطبه احسن الخالقین

از جلال الدین محمد اصفهانی زواره ای ، معروف به میرزا جلال طباطبائی (زنده در ۱۰۶۲ هـ . ق)

(۲۱۶۰۲)

آغاز : خطبه احسن الخالقین ، بیت المعمور سہاس الہی ازان پایہ برتر است طبع بلند پرواز
به پایمردی مسلم نظم و نثر صاعد مدارج آن تواند شد .

[ن . ک : مشترک ۵ : ۱۴۱ «جلالا طباطبائی» که در آنجا نام این دیباجه نیامده است].

○ I - 81/8135 : استعلیق ، سده ۱۱۳ هـ ، عنوان ها شنگرف ، در بیاض گ ۳۰ الف - ۳۰ بید

● دیباجه توحید

از منیر لاهوری .

آغاز : آنچه در شمار نیاید و در حساب نکتہ ستایش و سہاس یگانہ ایست کہ اصل شمار

ازوست .

[ن . ک : اتہ : ش ۲۰۸۲ - مشترک ۵ : ۱۲۱ کہ در انجام نام این کتاب دیباجه

حساب التوحید یاد شده است] .

○ I - 66 : استعلیق شکستہ آمیز ، سده ۱۱۳ هـ ، عنوان ها شنگرف ، ش ۴ در کلیات او ،

گ ۵۱ - ۵۳ .

○ I - 69 : استعلیق ، محمد تقی ولد شیخ مصطفی قریشی ، سکہ قصبہ نکتہ سرکار سنبہل ،

۲۶ ربیع الاول ، ۳۴ جلوس (۹) سده ۱۱۳ هـ ، ش ۳ در کلیات او گ ۲۳ ، ۱۰ س .

○ I - 69 : استعلیق ، سده ۱۱۳ هـ ، عنوان و نشان شنگرف ، ش ۱ در کلیات او ،

گ ۱ ، ۱۳ س .

● دیباجه دستنبو

از منیر لاهوری .

آغاز : این منتخب از بس کہ فتاد است نکو . . . این فیض سرشتان معنی ازاد و پندار

دلان قدسی نهاد و سیاحان قلمرو سواد و بیاض .

[ن . ک : مشترک ۵ : ۱۲۱ - گنج بخش ۳ : ۱۷۳۷] .

○ I - 69 : استعلیق ، سده ۱۱۳ هـ ، عنوان و نشان شنگرف ، ش ۶ در کلیات او ،

گ ۱۶ ، ۱۳ س .

○ I - 66 : استعلیق شکستہ آمیز ، سده ۱۱۳ هـ ، ش ۷ در کلیات او گ ۵۵ .

● دیباچهٔ کتاب عنایت‌الله لیلیه (؟) در معصهٔ تعلیقه

● مقدمهٔ تعلیقه

از منیر لاهوری . لام کتاب در آغاز آمده است .

آغاز : فیض آفرینی که سخن مظهر انوار تجلیات اوست و خرد آئینهٔ دار اسما و صفات او .

○ 66 - 1 : استعلیق شکسته آمیز ، سدهٔ ۸۱۳ ، ش ۱۶ در کلیات او گ ۶۱ - ۶۷ .

● دیباچهٔ گلدسته

از منیر لاهوری .

آغاز : این ... آشنا رو و خاموشان سخن گوی معنی ... فیض گوش ... حریر پوش

فرزندان معنوی بنده منیر .

○ ن . ک : مشترک ۵ : [۱۲۱] .

○ 66 - 1 : استعلیق شکسته آمیز ، سدهٔ ۸۱۳ ، ش ۶ در کلیات او گ ۵۴ .

● دیباچهٔ گلشن معنی

از منیر لاهوری .

آغاز : هزاران ستایش ایزدی را که از سوادی چست و جویوش قلم مانند شاخ آهو بر خود

پچیده .

○ 66 - 1 : استعلیق شکسته آمیز ، سدهٔ ۸۱۳ ، ش ۱۱ در کلیات او گ ۵۷ .

● مقدمهٔ تعلیقه

● دیباچهٔ مجموعهٔ مثنویات

از منیر لاهوری .

آغاز : هزاران ثناء ایزدی را که لفظ رنگین با معنی بر آب آمیزش داد و هزاران درود

بر کل سرسبد پیغمبری عهد و آل او باد .

[ن . ک : مشترک ۵ : [۱۲۱] .

○ 66 - 1 : استعلیق شکسته آمیز ، سدهٔ ۸۱۳ ، ش ۶ در کلیات او گ ۵۶ .

● دیباجه محمود (۹) منظومات = دیباجه منظومات

● دیباجه مرقع

از منیر لاهوری .

آغاز (۱) : آغاز سخن بنام جهان آفرینی که زبان ها را .

آغاز (۲) : حمدی که قلم از تحریر آن قاصر است و خیال از تصویر آن عاجز .

○ 69 - 1 : متعلق ، سده ۵۱۳ ، عنوان و نشان شنگرف ، آغاز برابر نمونه ۱ ، ش ۱

در کلیات اوگ ۴۹ ، ۱۳ ص .

○ 66 - 1 : متعلق شکسته آمیز ، سده ۵۱۳ ، عنوان ها شنگرف ، آغاز برابر نمونه ۲ ،

ش ۳ در کلیات اوگ ۵۰ - ۵۱ .

● دیباجه معیار الادراک = جوش بلبلی

● دیباجه منظومات = دیباجه محمود (۹) منظومات

از منیر لاهوری .

آغاز : بعد از ستایش ایزدی که چرخ ارزق شعار را درجه والا داده و پس از درود پیغمبری که هر فرد عالمگیر پدر انگشت نهاده بنده منیر بر رای دقیقه شناسان سخن روشن میگرداند .

○ 69 - 1 : متعلق ، سده ۵۱۳ ، عنوان و نشان شنگرف ، ش ۷ در کلیات او

ک ۳۴ ، ۱۳ ص .

○ 66 - 1 : متعلق شکسته آمیز ، سده ۵۱۳ ، ش ۱۳ در کلیات اوگ ۵۵ .

● دیباجه نشأة حال

از منیر لاهوری .

آغاز : نشأة حال بر مستان خم غائله فرض که کیفیت معانی دریاخته اند و از بهانه لبریز سخن دست گردیده .

[ن . ک : مشترک ۵ : ۱۲۱ «دیباجه الشاه حال» که شاید همین باشد] .

○ 66 - 1 : متعلق شکسته آمیز ، سده ۵۱۳ ، عنوان ها شنگرف ، ش ۵ در کلیات او

ک ۵۳ - ۵۴ .

● دیباجه نو باوه = خطبه نو باوه .
 ○ ۲۰۲۱۴ - ۵۰

● دیباجه نوری
 در بخش «موسیقی» گذشت .
 ○ ۲۰۲۱۴ - ۵۰

● دیباجه هزلیات
 از منیر لاهوری .

آغاز : این فرزندان ناخلف که طفلان بیجا خوانند باهو و لعب پرداخته و امراض روحانی مبتلا گشته اند .

○ 66 - 1 : نستعلیق شکسته آمیز ، سده ۱۳ هـ ، ش ۱۲ در کلیات اوگ ۵۷ .

● دیباجه هفت اختر
 از منیر لاهوری .

آغاز : بعد از حمد چپه افروز هفت اختر و نعت دالقی آموز هفت کشور بر خردوران پروین نگار و سخن پروان شعری شعار روشن باد .

○ 66 - 1 : نستعلیق شکسته آمیز ، سده ۱۳ هـ ، ش ۱۰ در کلیات اوگ ۵۶ .

● دیباجه هنس رس
 از منیر لاهوری .

آغاز : نواین نغمه که گوشه نشینان مقام سخن بان مترجم کردند حمد صامی امت که دایره سپهر را . . . ماه و خورشید آراسته .

[ن . ک : مشترک ۵ : ۱۲۱]

○ 66 - 1 : نستعلیق شکسته آمیز ، سده ۱۳ هـ ، ش ۱۷ در کلیات اوگ ۶۷ - ۷۲ .

● رساله ثلاثه
 از سعدی شیرازی .

آغاز : رساله ششم مشتمل بر سه حکایت ، اول حکایت . . . شیخ شرف الدین سعدی فرمود که در وقت مراجعت . . .

- 71/7295 - O : نستعلیق خوش ، (عماد الدین تبریزی بهنام اکبر آزاد ، ۱۳۲۵ هـ) ،
 سرواح ، جدول ۷ راه ، گ ۳۱ - ۳۵ در کلیات او .
- 149/1368 - O : نستعلیق خوش ، (سلخ ربیع الاول ۱۳۰۰ هـ) ، سرواح کوچک و
 در آن نام رساله به رنگ سفید ، جدول و کلمند بندی ، گ ۲۲ - ۲۴ در کلیات او .

● رسایل طغرا

از طغرای مشهدی .

- 14 - I : نستعلیق خوش ، ۱۳۳۸ هـ ، عنوان ها شنکرف ، جدول ، دارای ۱۴ رساله :
 تاج المدایح ، مرآت الفتوح ، مرتفعات ، فردوسیه ، تحقیقات ، الهامیه ، تجلیات ، کنز المعانی ،
 تعداد النوادر ، تذکرة الاحیاء ، رقعات ، مشابهاات ربیعی ، دیباچه معیار الادراک ، انوار المشارق ،
 که هر یک در جای خود جای داده شده است ، ۱۴۴ ص .
- 41 - I : نستعلیق ، سده ۱۲ هـ ، دارای ۲۸ رساله : تذکرة الانبیاء ، فردوسیه ،
 تجلیات ، مرآة الفتوح ، الهامیه ، تاج المدایح ، مرتفعات ، کنز المعانی ، تعداد النوادر ، مجمع
 الغرائب ، تحقیقات ، جوش بلبل ، نمونه انشاء ، گریه قلم ، معراج الفصاحت ، الوار المشارق ،
 پریخانله ، وجدیه ، کلمة الحق ، آشوب نامه ، ثمره طبی ، جلوسیه ، چشمه فیض ، اشارتیه ، مشابهاات
 ربیعی ، ضیافت معنوی ، خود کاشته ، رقعات ، که هر یک در جای خود جای داده شده است ، ۲۲۸ ص .
- 46 - I : نستعلیق ، باعتمام فقیر جیون شاه چشتی جالندهری ، ۱۴ رمضان ۱۳۳۵ هـ ،
 دارای ۸ رساله : آشوب نامه ، ثمره طبی ، کلمة الحق ، گریه قلم ، جلوسیه ، وجدیه ، خود کاشته ،
 غیر نامه ، که هر یک در جای خود جای داده شده است ، ۲۱۶ ص .
- 48 - I : نستعلیق ، ۱۶ ربیع الاول ۱۳۲۴ هـ ، عنوان ها شنکرف ، دارای ۱۳ رساله :
 فردوسیه ، الهامیه ، تاج المدایح ، مشابهاات ربیعی ، مرآت الفتوح ، تحقیقات ، مجمع الغرائب ،
 تعداد النوادر ، تجلیات ، آهنگ انعمه بلبل ، کنز المعانی ، مرتفعات ، رقعات . که هر یک در جای
 خود جای داده شده است ، ۲۴۸ ص .
- 64 - I : نستعلیق شکسته آموز ، به غامه گولگون ، سده ۱۴ هـ ، نام رساله ها تا لویس
 جز چند ، داری ۲۰ رساله : ۱- آشوب نامه (گ ۱) ، ۲- الهامیه (گ ۱۴) ، ۳- جوش بلبل
 (گ ۱۴) ، ۴- مرتفعات (گ ۲۲) ، ۵- چشمه فیض (گ ۳۶) ، ۶- فردوسیه (گ ۹۱) ، ۷-
 تجلیات (گ ۷۴) ، ۸- مرآت الفتوح (گ ۸۱) ، ۹- کنز المعانی (گ ۸۸) ، ۱۰- تاج المدایح
 (گ ۹۱) ، ۱۱- پریخانله (گ ۹۸) ، ۱۲- گریه قلم (گ ۱۰۰) ، ۱۳- جلوسیه (گ ۱۰۸) ، ۱۴-
 رقعه به قاضی قندهار (گ ۱۱۸) ، ۱۵- صرامی و جام (گ ۱۱۹) ، ۱۶- وجدیه (گ ۱۲۹) ، ۱۷-
 ثمره طبی (گ ۱۴۳) ، ۱۸- مجمع الغرائب (گ ۱۵۶) ، ۱۹- کشف العیوب (گ ۱۵۸) ، ۲۰-
 ضیافت معنوی (گ ۱۶۲) . که هر یک در جای خود جای داده شده است ، ۳۶۶ ص ، انجام افتاده .